

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENE

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnišva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sara-
jevo 7.363, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mal oglas po Din 1:50 in
Din 2—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3— in 4—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

K beneškim pogajanjem.

Trst, 24. oktobra 1924.

Sedanja jugoslovansko-italijanska kon-
ferenca v Benetkah se vrši v prvi vrsti
zaradi Reke. Gre za rešitev Reke.
Reka je danes mrtvo mesto. Pristanišče
mrtvo, trgovina mrtva, industrija mrtva.
Da, usoda reškega mesta je samo naravna
posledica nenaravne ali boljše rečeno proti-
naravne rešitve reškega vprašanja, za ka-
koršno sta se sporazumela bivša Pašičeva
in Mussolinijeva vlada. Vsak politični otro-
čaj je moral vedeti, da ob taki rešitvi Reke
ne čaka drugo kot gospodarska smrt. Ita-
lijanska vlada hoče zato pri sedanjih pogaj-
anjih v Benetkah doseči, da ji Jugo-
slavija reši Reko. To je jasno raz-
vidno iz italijanskega časopisa, ali da se
izrazimo bolj konkretno, razvidno je to v
prvi vrsti iz pisanja tržaškega »Piccola«.
Časopisje v starem kraljestvu se namreč s
to konferenco vobče malo peča. Notranje
politične homatije italijansko javnost tako
okupirajo, da so vsa druga, tudi zelo važna
politična vprašanja potisnjena v ozadje.
Zato pa posveča, kot rečeno, »Piccolo«
jugoslovanskim razmeram tem večjo paž-
njo. Sploh pa, se nam zdi da se ne določajo
smeri italijanske politike nasproti Jugo-
slaviji v Rimu, ampak v Trstu na Piazza
Goldoni (uredništvo Piccola). Zdi se, da
je Mussolini prepustil Tržačanom določi-
tev, kakšna bo politika Italije napram
Jugoslaviji. Saj se tudi ideja o okupaciji
Reke ni rodila v glavi D'Annunzija, nego
spočeta je bila v tržaških glavah. D'An-
nunzio je bil le najbolj pripraven oseba za
izpeljavo ideje in dobro plačan aranžer, da
se je cela komedija posrečila. Da je imel
sam Mussolini — takrat še ni bil vsemo-
gočni gospodar Italije — D'Annunzijevo
okupacijo Reke za neresno, je razvidno iz
besed, ki jih je bil izrekel proti nekemu
prijatelju, ko mu je ta poročal o D'An-
nunzijeve delovanju na Reki, da mu
D'Annunzijeve burke presedajo. Ko se je
pa polastil vlade, je seveda menjal svoje
mnenje, gotovo pod pritiskom tržaških po-
litičnih krogov in rekel, da treba rešiti za
Italijo »mučeniško mesto«. In Jugoslavija
je lepo nasleda.

Preden je začela sedanja konferenca
v Benetkah, je prinesel »Piccolo« članek:
Reka, mrtvo mesto. Dopisnik popisuje res
žalostne gospodarske razmere Reke. Med-
tem ko Sušak napreduje, Reka propada.
Krivi so temu propadanju, pravi dopisnik,
čudna rešitev reškega vprašanja, birokrat-
tizem, vlada in ... Jugoslavija. Ta pa zato,
ker, hoteč povzdigniti svoje baroško pri-
stanišče, Reki ne počne priznati raznih ugod-
nosti, kakor n. pr. jadransko tarifo itd., ki
bi ji pripomogli do novega gospodarskega
razmaha. Sedaj je med Italijo in Jugo-
slavijo prijateljsko razmerje; sedaj naj se po-
kaže če Jugoslavija res misli prijateljsko;
pride naj italijanskim zahtevam nasproti
in naj reši Reko! Edino upanje je Musso-
lini. Tako dopisnik! — Reko so hoteli
Tržačani na vsak način imeti za Italijo,
ker so vedeli, da bi Reka kot samostojno
mesto, naslonjeno na svoje jugoslovansko
zaledje, napredovala in Trst upropastila.
Par mesecev je šele odkar je Reka za
vedno združena z materjo domovino, pa že
ji mora list, ki si je največ prizadeval za
njeno rešitev in rešitev njenega italijan-
stva, peti mrtvaško pesem. — Toda po-
guma ti ljudje vendar ne zgbijo. »Ker mi
sami ne moremo Reke živeti, nam jo mora
pa Jugoslavija, kateri smo Reko takorekoč
izpred nosa ukradli, vzdrževati.« Tako mi-
slijo in za tem stremijo. Poznavajoči ita-
lijansko prefriganost in nesramnost na eni
strani, na drugi pa jugoslovansko popust-
ljivost, mislimo, da bodo najbrže tudi v
tem uspeli.

Ko je šlo za rešitev reškega vprašanja
v italijanskem smislu, pa Italijani (ali bolje
rečeno tržaški politiki) niso navajali teh
gospodarskih momentov, ampak samo na-
cionalnega, Fiume italianissima! Niti en
Italijan se ne sme nacionalno zgubiti! —
Tudi na sedanji beneški konferenci bo zo-
pet govora o pravicah italijanske manjšine
v Jugoslaviji. Znano je, da imajo Italijani
v Jugoslaviji večje pravice kakor jugoslo-
vanski državljani sami, zato ne vemo, kaj
pravzaprav še hočejo! Čuli smo pa, da je
pred sedanjim beneškim sestankom jugo-

Važna izjava dr. Korošca.

ŠIRŠI BLOK OBSTOJI, OŽJI BLOK OKREPLJEN. — PRED VOLITVAMI.

Belgrad, 25. oktobra. (Izv.) Ko sta bila
danes Davidović in Jovanović na dvoru, je
med tem dr. Korošec na vprašanja o
položaju dal vašemu dopisniku sledečo iz-
javo:

»Resnica je, da nismo zadovoljni z ne-
katerimi mesti v Radičevem govoru. Odgo-
vorili smo mu javno in odkrito, kakor je
on javno in odkrito govoril. Radičev govor
nam je otežkočil položaj, ki je bil na potu
izboljšanja. Toda vsaka beseda ima svoj
čas, v katerem jo je treba ali je ni treba
izgovoriti.

Kljub temu javnemu razgovoru med
nami in Radičem se širši blok ni razdel,
četudi se je včeraj in danes od naših par-
lamentarnih nasprotnikov vse izigralo, da
se širši blok razbije in da se kompromitira
akcija za sporazum. Mi hočemo sporazum in
ta sporazum hočemo končno uveljaviti par-
lamentarnim putem, vsled tega ne smemo
in ne moremo pretrgati zveze s parlamen-

tarno delegacijo hrvatskega naroda. Širši
blok obstoja, ker je za sporazum potreben,
ožji blok pa se je poslednje dni samo še
okrepil.

Ves položaj se je obrnil na volitve. Kdo
jih bo vodil, še ne vemo. Samo ako se hoče
zaporov, preganjanj, nasilja in krvi, samo
v tem slučaju bi jih mogla voditi Pašić in
Pribečević. Položaj je zelo kompliciran.

Belgrad, 25. oktobra. (Izv.) Danes do-
poldne od 11. do 12. je bil v avdienci pri
kralju dr. Vojka Marinković, popoldne pa je
bil pri kralju Ljuba Davidović skupno z
Jovanovićem. Po avdienci je Davidović od-
šel v predsedništvo, kjer se je sestal z dr.
Korošcem in drugimi voditelji vladnih
strank. Po sestanku je dr. Korošec dal čas-
nikarjem sledeče kratko in zanimivo iz-
javo:

»Položaj se normalno razvija, izgledi
za naz niso več minimalni.«

Položaj v rokah ožjega bloka.

BREZUSPEŠNI NAPORI KORUPCIONISTOV.

Belgrad, 25. oktobra. (Izv.) Na dru-
gem mestu prinašamo važno izjavo dr. A.
Korošca, ki jo je dal vašemu belgraj-
skemu dopisniku. Izjava je precizna in
jasna. V njej so najvažnejša predvsem tri
mesta: Širši blok, dosedanj nositelj par-
lamentarne večine obstoja, kakor je ob-
stojal doslej. Vprašanje o nasprotnem
sploh ni bilo ventilirano.

Zastopnikom ožjega bloka, dr. Ant.
Korošcu in drugim, se je kljub nerodnemu
Radičevemu nastopu posrečilo, izpodbiti
vse intrige nasprotnikov in premagati
sentimentalne poglede na položaj in kljub
takemu stanju obvarovati dosedanj prin-
cip parlamentarizma. Njihovo delo ni
bilo lahko, imelo pa je ta uspeh, da je
ožji blok okrepil svoj položaj.

Položaj, v katerem se danes nahaja
reševanje krize, še ni prešel v končno
fazo, zato je težko reči, kakšen bo izhod
in kakšna bo rešitev. Eno je gotovo, da
se nahaja položaj v rokah ožjega bloka in
dela se na tem, da tako ostane ter da
postane ožji blok nositelj celokupnega
položaja z eventualno razširitvijo na des-
no in tudi na levo. Ker se je dr. Korošcu
in drugim voditeljem posrečilo, odbiti

dosedaj vse napade, obstoja čvrsto upa-
nje, da bo razvoj v navedeni smeri pri-
vedel do uspešnega konca. Kajti glavni
napori nasprotnikov so prešli svoj višek
in je opaziti, da v njihovih vrstah poje-
njuje bojevitost.

Dr. Laza Marković, dr. Vojislav Ja-
nić, dr. Milan Sršić in Svetozar Pribe-
čević se sicer vsak dan shajajo navadno
na Pašičevem stanovanju, kjer kujejo na-
klepe, kako bi mogli iz napak posamez-
nikov ustvariti zase ugodna tla, ter se
dokopati do volivnega mandata ter se
kruto z brutalno silo maščevati nad vse-
mi, ki so jih ovirali v izvrševanju korup-
cije. Dosedaj so imeli dva uspeha: da so
izzvali Radića in da so na škodo vsega
našega javnega življenja zavlekli krizo.
Toda pravega uspeha, na katerega so
upali, ni bilo in ga, po današnjem stanju
sodeč, tudi ne bo.

MUSLIMANSKI POSLANCI POZVANI V
BELGRAD.

Belgrad, 25. oktobra. (Izv.) Jugo-
slavski muslimanski narodni poslanci so br-
zjavno poklicani na sejo kluba.

poročila nasprotnikov. Takega načela, da
podamo javnosti vedno točno sliko o po-
ložaju in razpoloženju merodajnih faktor-
jev, se bomo držali tudi v bodoče.

ZA DAVČNO ENAKOPRAVNOST.

Belgrad, 25. oktobra. (Izv.) Minister
za agrarno reformo Ivan Vesenski je iz-
dal naredbo, po kateri morajo odslej na-
prej plačevati vsi veleposestniki, ki se pe-
čajo z lesno trgovino, pet odstotkov od pro-
danega lesa za agrarno reformo. Ta davek
so plačevali samo v Sloveniji, dasiravno je
bil zakonski predpis v veljavi za vso drža-
vo. S tem je ta neenakost, ki je pri nas in
na svetovnem trgu tvorila za naše trgovce
veliko konkurenco, odpravljena. Na tem
davku je Slovenija plačala v lanskem pro-
računskem letu nad šest milijonov kron.
Minister je odredil, da ta davek plačujejo
odslej vsi in da ga morajo plačati od dne,
od katerega je plačala Slovenija.

Prometni minister je odobril 40 odstot-
ni popust pri prevozu prehrane za pasivne
kraje.

OBLETNICA SMRTI STOJANA PROTICA.

Belgrad, 25. oktobra. (Izv.) Danes do-
poldne se je vršil ob obletnici smrti Stojana
Protića v saborni cerkvi parastos, katerega
so se udeležili med drugimi številnimi po-
litičnimi in drugimi prijatelji pokojnega
Protića dr. Korošec, Davidović in Petrović.
Dvor je bil zastopan po kraljevem adju-
tantu.

VELIK SNEG V SKANDINAVIJI.

Kodanj, 25. oktobra. (Izv.) Iz Skandi-
navije poročajo o velikih snežnih zametih.

De Valera v Ulstru aretiran.

London, 25. okt. Ulstrski katoličani
so za predstoječe volitve postavili med
kandidati tudi nekaj republikanskih vodi-
teljev iz Irske države. Agitacijo v Ulstru
vodi sam De Valera po svojih odposlan-
cih. Odločil se je, da bo tudi sam odšel
v Ulster, da osebno poseže v volivni boj.
Ko je ulstrska vlada izvedela, da pride v
Ulster De Valera, je izjavila, da ga bo
aretirala takoj, ko prestopi mejo. De Va-
lera je na to grožnjo odgovoril z velikim
protestnim zborovanjem, na katerem je
izjavil, da kljub grožnji vseeno pojde v
Ulster, da dokaže, kako Angleži duše
voljo irskega naroda. Angleška ustava, s
katero se ponašajo Angleži, češ, da je
najsvobodnejša, je le krpa papirja. An-
gleži ne bodo vdusili svobode Ircev in ne
bodo jih več zaslužili. Kakor je De Va-
lera obljubil, je storil. Odsel je v Ulster,
kjer pa je bil aretiran v trenutku, ko je
prestopil mejo.

DE VALERA IZPUŠČEN.

London, 25. oktobra. (Izv.) Iz Belfasta
poročajo: Po včerajšnji aretaciji so danes
zjutraj prepeljali De Valero na mejo se-
verne Irske in ga tu izpustili.

Italija.

MUSSOLINI O IZSELJENISKEM VPRA-
ŠANJU IN POLITIČNEM POLOŽAJU.

Rim, 25. oktobra. Te dni je Mussolini
sprejel avstralsko časnikarskarico Izabelo
Ramsay Foa, poročevalko »Sunday Ti-
mes« in »Daily Chronicle«, ki ga je opo-
zorila na veliko pomanjkanje delavni-
moči v Avstraliji in obsežne možnosti za
italijansko izseljevanje. Mussolini je odgo-
voril, da je Avstralija predaleč, da bi se
Italijani v večjem številu izseljevali tjakaj.
Njegova izseljevalna politika ima pred
oči bližje dežele. Brazilijo, Francijo, Če-
škoslovaško in Jugoslavijo. — Govoreč o
notranjem položaju, je Mussolini rekel,
da stremi fašizem za tem, da napravi iz
vseh italijanskih državljanov domovini
vdane, disciplinirane vojske. To hoče do-
seči z ljubeznijo, če pa treba pa tudi s
silo. Opozicija je brezpomembna. Končno
je Mussolini prorokoval, da bodo v An-
gliji pri bodočih volitvah zmagali konser-
vativci kot reakcija na slabo laburistov-
sko vlado.

KOVINARSKI ŠTRAJK V ITALIJI.

Rim, 25. oktobra. (Izv.) Delo v veliki
tvornici za avtomobile se je zopet pričelo.
Pogajanja med delodajalci in kovinarji se
nadaljujejo.

POLOM »BANCA ADRIATICA« V TRSTU.

Rim, 25. oktobra. (Izv.) »Il Mondo« po-
roča, da bodo dobili vlagatelji propadle tr-
žaške banke »Banca Adriatica« izplačanih
približno 20 odstotkov svojih vlog.

KRALJEVSKE ZAROKE.

Rim, 25. oktobra. (Izv.) Uradno poro-
čajo, da se zaradi italijanski prestolonasled-
stvenj ožujazurad oksijskega in belgijski
prestolonaslednik z italijansko
princezinja Mafaldo dne 11. novembra.

Državni udar v Peking.

London, 25. oktobra. Agencija »Reu-
ter« poroča iz Pekinga o državnem udaru
sledečih podrobnosti: Skupina mladih Ki-
tajcev z naučnim ministrom na čelu je
pripravila in izvršila zaroto na ta način,
da je natihoma pozvala v Peking generala
Fen Joug Sana z njegovimi četami. Pri
tem je sodelovala tudi pekinska posadka
pod poveljstvom generala Sun Joug. Dne
23. oktobra rano zjutraj so zarotniki Fen
Joug Sana in njegovim četam odprli vrata;
nato so prekinili vse brzojavne zveze
in zasedli ministrstva in javne urade. Sku-
pina, ki je izvršila državni udar, ima na-
men, sestaviti močno vlado in znova upo-
staviti edinstvo Kitajske. Odredila je vse
potrebno, da se v najkrajšem času vrnejo
normalne razmere. — Tudi iz Mukdena
poročajo, da se je tam izvršil enak drž.
udar kakor v Peking.

Mukden, 25. oktobra. (Izv.) Čang-tso-
lin je dal proglasiti konec vojnega stanja
s Kitajsko vlado.

RUSKA INTERVENCIJA NA KITAJSKEM.

Pariz, 25. oktobra. (Izv.) Sovjetska vlada je sklenila poseči v razvoj dogodkov na Kitajskem in je ukazala sovjetskim četam na meji Mandžurije, da pomorejo guvernerju Mandžurije v boju proti vladnim kitajskim četam.

HERRIOT ZA MIR.

Pariz, 25. oktobra. (Izv.) Herriot je imel na pariški Sorboni govor, v katerem je rekel med drugim: »Francija je podpirala v Ženevi dokument, v katerem kliče vsem narodom: Odložite orožje in tudi mi ga bomo odložili. Francija, ki je izbojevala človeštvu pravice, bo vedno stremela za ciljem, da pribori tudi narodom narodne pravice, ako se nočejo države združiti v Zedinjene države Evrope.«

KAMENJEV RUSKI POSLANIK V PARIZU.

Pariz, 25. oktobra. (Izv.) Neki v Parizu izhajajoči ruski list poroča, da bo za prvega ruskega poslanika v Parizu imenovan Kamenjev. Francoska vlada je baje izjavila, da bi bila zadovoljna s tem imenovanjem.

RUSKO-BRITANSKI INCIDENT.

London, 25. oktobra. Minulo noč je Foreign Office objavil pismo, ki ga je pred mesecem dni poslal britanski komunistični stranki predsednik III. internacionalne Zinoviev. Pismo vspodbuja britanske komuniste, da naj poživijo agitacijo med proletarijatom kakor tudi v vojski in mornarici ter uporabijo vsa sredstva, da se ratificira angleško-ruska pogodba in izvrši po državi zajamčeno rusko posojilo. Obenem je zunanji urad objavil tudi protestno pismo, ki ga je poslal Mac Donald sovjetskemu zastopniku v Londonu Rakovskemu. Pismo se glasi zelo odločno in opozarja, da se je sovjetska vlada v angleško-ruski pogodbi izrečno obvezala, da opusti v britanski državi vsakršno revolucionarno propagando ali akcijo. Ako ima sovjetska vlada oblast, da sklepa pogodbe, naj jih tudi drži, ako pa te

oblasti nima, naj pogodb ne sklepa. Pismo poziva Rakovskega, naj brez odloga sporoči odgovor svoje vlade.

Objava obeh pisem je vzbudila silno senzacijo. Domneva se, da je Mac Donald objavil Zinovievovo pismo zato, da prehití opozicijo, ki utegne imeti v rokah njegov prepis.

Rakovski je nasproti poročevalcem izjavil, da je Zinovievovo pismo navadna potvorba.

Obsodba članov nemške fašistovske organizacije.

Leipzig, 25. oktobra. (Izv.) Danes se je končala razprava proti 24 članom nemške fašistovske organizacije »Conslu«, ki ima na vesti vse politične umore zadnjih let v Nemčiji. Njeni člani so sodelovali pri umoru Rathenaua, Erzbergerja in drugih. Bili so strogo vojaško organizirani. Njihovo delovanje je bilo popolnoma tajno, vsled česar oblasti še danes niso mogle izslediti vseh krivcev. Razprava se je začela že 22. oktobra ter je v celi Nemčiji vzbudila neizmerno zanimanje. Značilno je, da je sodišče ugodilo predlogu glavnega obtoženca Hoffmanna in njegovega zagovornika, da se vrši tajno oni del razprave, kjer se je razpravljalo o podrobnosti organizacije te nemške organizacije »Conslu«. Vsi obtoženci so bivši nemški častniki, sedaj dijaki ali trgovski pomočniki. Stari so od 25 do 30 let. Glavni obtoženec je bil dijak Alfred Hoffmann iz Monakovega, poprej kapiten - lajtnant v nemški Viljemovi armadi. Drugi glavni obtoženec je von Killinger, sedaj trgovec v Dresdenu, prej kapiten-lajtnant v nemški armadi. Pri štiridnevni razpravi so nastopili kot priče najodličnejši nemški politiki in vojaške osebnosti. Sodišče izreklo sledečo obsodbo: Hoffmann, Killinger, Kanter in Müller so bili obsojeni na osem mesecev ječe, 14 obtožencev je bilo obsojenih na 3 do 6 mesečno ječo, ostali so bili oproščeni.

Francija in volitve v Nemčiji.

Ravnokar započeta volilna borba v Nemčiji je za Francijo načelno večjega pomena, nego borba strank za oblast v Angliji. Slednja je postavila francosko zunanjo politiko pred dve konkretni vprašanji: Prvi je računati z možnostjo, da prevzame dedščino Mac Donalda konservativna vlada. In tu že nastane prvo vprašanje: Ali se bo novi konservativni premijer smatral vezanega na obljubo Mac Donalda, da se bo rešilo vprašanje medzavezniških dolgov v duhu obojestranskega popuščanja? In to sedaj, ko je bila na londonski konferenci definitivno raztrgana umetna juridična vzročnost med vprašanjem medzavezniških dolgov in — reparacijami? Drugi: Ali se bo zadovoljila konservativna vlada s ciljem francoske teze v Ženevi? Ali bo ratificirala znani ženevski protokol? Odgovor na ti dve vprašanji bo prišel poprej, nego bi bilo Herriotu ljubo.

Eksistenca francoske vlade je brez dvoma vprašanje notranje solidarnosti med obema strankama levičarskega bloka. Ako bi pa Anglija nedvoumno krenila s peti, ki jo je začrtal Mac Donald, potem bi — zlasti v teh točkah — nastale tudi v Parizu akutne notranjepolitične posledice.

Nekoliko drugače gledajo Francozi na razmere v Nemčiji. Londonska konferenca je privedla do sporazuma glede likvidacije poruske politike. Organizacijski zakoni za izvedbo Dawesovega projekta so bili sprejeti. Uspeh nemškega posojila je nadkrilil vsa pričakovanja, pa tudi nemško-francoska gospodarska pogajanja — Damoklejev meč med londonsko konferenco — se gibljejo v smeri mnogo obetajočega in načelnega sporazuma.

Razpust Reichstaga je napravil v Parizu velik vtis, izzval pa ni tistega mrzličnega interesa, s katerim se je samo možnost takega koraka presojala v mesecu avgustu, torej pred sprejetjem Dawesovih zakonov.

Sicer pa francoska parlamentarna večina še ni končala svoje zunanjepolitične akcije z ozirom na Nemčijo. Meseca decembra se bodo vršila na posebni medzavezniški konferenci pogajanja za evakuacijo angleških čet v področju Kölna. Ali bo mogoče, pripraviti Francijo do tega, da sprejme in ona angleško tezo o izpraznitvi v krajšem roku, je odvisno v veliki meri od stališča Francije v vprašanju vojaške kontrole. Slednje pa je najvažnejši faktor v nemško-francoskem razmerju. Ako bi Nemčija zaprosila začetkom prihajajočega leta za vstop v Društvo narodov, nastane poleg cele vrste kolonijalnih mandatov tudi kompleks nemško-francoskih problemov, ki se premaknejo avtomatično v sfero zunanje politike. Francozi vedo dobro, da bi pomenil vstop Nemčije v Društvo narodov šele začetek razčiščevanja, in ne morda konec. V najkrajšem času torej ne bo primanjkovalo lepih priložnosti, da se preizkusijo nujnost prijateljskega razmerja med obema deželama. Francoska levica si želi — in to je razumljivo — v tem razmerju ono trajno priložnost, ki je mogoča le tedaj, če se uravna nemški Reichstag prav odločno po velikih smernicah, ki so rodile 11. maja francosko večino. »Ere Nouvelle« je zapisala v tem oziru dne 22. t. m. te-le značilne besede: »Današnja francoska vlada je vlada evropskega pomirjenja. Le-to pa more biti utemeljeno samo na nemško-francoskem zblizanju. Gre za to, da se ustvarijo na obeh straneh državne meje razpoložnja, ki bodo v kratkem času zavzela normalni tok in dovedla do izmirjenja obeh narodov.«

Parlamentarna levica si obeta od izida nemških volitev vsaj toliko, da bi se nadaljeval zunanjepolitični kurz zadnjega polletja, vendar brez notranjih nasprotstev, ki so rezultirala iz razmerja strank sredine in desničarjev.

V ostalem se zrealijo dogodki v Nemčiji tudi v ogledalu francoske notranje politike. Sedaj so francoski šovinisti že zasidli defenzivne pozicije, ali z drugimi besedami: priznale so Herriotu prvi uspeh, ker se razvijajo vsled njegove politike tudi nemški politični dogodki v drugi smeri, kakor so pričakovali Hitler, Ludendorff, Tirpitz, grof Westerp, Hergt e tutti quanti.

Prva obletnica svobodne Turčije.

Dne 6. oktobra 1923 so se Turki polastili Carigrada in s tem postali dejansko gospodarji na lastnih tleh. Pot turškega osvobodjenja ima svoje značilne postaje: najprej, l. 1919., kapitulacija. Sevres... Grško-turška vojna je bila le epizoda v borbi za osvobodjenje in Mustafa Kemal paša si je pri tem oženčal glavo z lavorjem vencem. 24. julija 1923 so podpisali zastopniki Turčije in evropskih volesil v Lausanne znano mirovno pogodbo. Mesec dni pozneje je odobrila to pogodbo velika narodna skupščina v Angori.

Prvo leto svobode je uporabila angorska vlada za izvedbo mirovne pogodbe. 13. oktobra 1923 je bila proglašena Angora kot prestolnica nove Turčije. 29. oktobra je turška ljudska stranka sklenila uvedbo republikanske vladavine in 8. marca t. l. je sklenil parlament sledeče temeljite reforme: odpravo kalifata, izgon rodbine Osmanov, izenačenje sodstva, šolstva, nadalje odpravo duhovnega sodstva, državno upraviteljstvo imovine »Mrtve roke« t. l. Te reforme so izvedli v teku poletja. Vzpostavljena je bila komisija za reformo meščanskega, trgovskega in kazenskega zakona. Delo je končano in elaborati pridejo še meseca novembra t. l. pred narodno skupščino. Ravno tako je pričela delovati mednarodna komisija za morske ožine in 6. novembra t. l. bodo že poslovala mešana raziščišča v spornih zadevah s tujci. S tem je mirovna pogodba izvršena.

Preostane še ureditev glede delitve državnih dolgov in končnoveljavnja razmejitev. V zadevi mosulskega vilajeta se je izcimila poostreitev, kljub intervenciji Društva narodov. Izmenjava prebivalstva ni zadela na resnejše težkoče. Sedaj odpravljajo Grke iz okolice Carigrada, nasprotno pa prevzemajo njihova posestva in hiše Turki iz Grčije.

Politična in pravna obnova Turčije se je razvila hitro in brez posebnih težkoč. Nekoliko drugače je glede gospodarske obnove. Prvotna kriza utemeljuje sicer deloma ta zastoj, ali gospodarska politika vlade ni baš na višini. Izdali so celo vrsto dobrohotnih gospodarskih zakonov, toda rezultat je bil baš nasprotni. Glavna ovira je pretirani nacionalizem, oblastnikom pa pri-manjkuje prakse in vpogleda v mednarodnem gospodarskem vrvenju.

Posledica pretiranega nacionalizma je izmenjava prebivalstva. V etnografskem oziru je to res nekako »čiščenje« v korist Turčije, v gospodarskem pogledu pa pomeni odtok Grkov veliko izgubo. Slednji so bili gibalo v turškem narodnem gospodarsstvu. Pridelovali so umno tobak, vino, oljivo olje, bombaž, v njihovih rokah se je nahajala industrija, trgovina in velik del plovbe. Tako so Grki že premestili svoje predilnice preprog iz vzhodne male Azije v svojo domovino in Smirna se ima boriti s težavno konkurenco. Kakor poročajo turški listi, je bilo v teku te jeseni eno četrtno zemlje manj obdelane kakor pred letom dni. V žitrodnem okrožju Eskişehir znaša izostanek 50%, okoli Cezareje 80 in v bližini Merzine celo 90%. Grki niso več obdelovali zemlje in turški kolonisti še nimajo dovolj živine in orodja, da bi mogli vse obdelati. V Carigradu je trgovina skoraj zaspala, pristanišče vidno nazaduje in ladje se ogibljuje. Mnoge trgovine so zaprte, stanovanja prazna, ljudstvo je obubožalo in draginja narašča.

Turčija potrebuje tujega kapitala in inozemske inteligence, ali pretirani nacionalizem to onemogoča. V koncesioniranih podjetjih smejo — razen strokovnjakov — delovati samo turški državljani, običajni jezik je samo turški, in vlada hoče biti udeležena pri vsakem podjetju s 50% glavnice. Starih privilegijev ne upoštevajo. Francozom podeljene koncesije za gradbo železnice Samsun-Siwas je dobil Amerikanec Chester, in anatolsko železnico, ki jo je zgradila neka nemška tvrdka, je prevzela državna uprava, ne da bi se glede odkupa pogajala s sedanjo lastnico, neko angleško družbo. Pod takimi pogoji se tuji kapital pač v Turčiji ne more plasirati. V zadnjem času je opaziti rastoči vpliv Nemcev v turški trgovini.

Iz zunanje politike.

* Kulturni boj v Franciji. Iz Pariza doznavamo, da je notranji minister v smislu napovedane preiskave o delovanju redovništva odredil preiskave v sledečih departementih (okrožjih): 1. v departementu Ardèche pri Petites Soeurs des Pavres et au Bon-Pasteur; 2. v Tours-u pri Klarisah, karmeličankah, frančiškanih in kapucinih. Uredniki zbirajo natančne informacije o številu šol, imenih učiteljskega in številu učencev. Slične preiskave je pričakovati tudi v ostalih departementih, zlasti v južnem delu Pirenej ter v Bretanji. Škofje na to početje ne gledajo mirno, marveč so dali verskim zavodom n a r o č i l a, da odrečejo preiskovalnim komisijam, ki jih pošilja notranje ministrstvo, vsako obvestilo in na nobeno vprašanje ne odgovore.

* Nemčija in Društvo narodov. Te dni je izročil belgijski zunanji minister nemškemu poslaniku odgovor na tozadevno pismo nemške vlade. Belgija je odgovorila — kakor Anglija in Francija — v tem smislu, da želi vstop Nemčije v ženevsko institucijo, da pa ne more priznati Nemčiji nobene prednosti ali celo ugodnosti.

* Mažarska vladna kriza. Včerajšnji večerni listi prestolice se bavijo intenzivno s političnim položajem ter izražajo mnenje, da grof Bethlen ne bo mogel rešiti vladne krize. V ospredju je imel ime ministra in prelata dr. Vássa, ki bi prevzel Bethlenovo dedščino.

Dva glasova o angleških političnih vprašanjih.

Lloyd George piše:

»Teško je napraviti si sodbo o politični bitki, ki ravno divja, in tudi neposredno po njej. Posebno še, če smo sami udeleženi, kakor sem na primer jaz. Nekaj je pa le, o čemur se da tudi pred izvojevano bitko mirno razpravljati.

V prvi vrsti mislim na čudne posledice sistema treh strank. Pri zadnjih volitvah so šli liberalci in labouristi skupaj proti konservativcem. Glavni vprašanja tedanjih volitev sta bili: prosta trgovina ali pa zaščitna carina. Obramba proste trgovine po liberalcih in delavski stranki je obvarovala Anglijo pred to nevarnostjo. Nismo šli skupaj in smo se v nekaterih volivnih okrajih srdito borili drug proti drugemu. A v načelu glede proste trgovine smo bili edini in smo se podpirali.

Sedaj so se razmere spremenile. Prvo sedanje politično vprašanje je konservativci in liberalci spet združilo. Edini smo v vprašanju ruskega posojila in pa vtikavanja v sodno obravnavo, tičočo se nekega komunističnega časnikarja. Rusko posojilo smatramo za nesrečno, za neumno, vtikavanje v sodstvo pa za nevarnost za socialni red. Tako si bomo v okrajih, kjer bi niti mi niti konservativci ne mogli sami zmagati, drug drugemu pomagali. Ljudstvo ne mara posojila ruskim komunistom, sodna prostost je pa za nas Angleže ena najdragocenejših pridobitev stoletnega boja. K vsemu temu pride neuspeh vlade v vprašanju brezposelnosti.

Ze nemško posojilo nas ni razveselilo. Z njim si bo Nemčija opomogla in bo na svetovnem trgu z nami tekmovala. A slednjič je to vendarle mednarodni dogovor vseh držav in vsi smo prepričani, da bomo dobili denar nazaj. Čisto nekaj drugega je pa rusko posojilo. Tu ni nobenega mednarodnega dogovora, nobene varnosti. Saj sovjeti zmeraj zanikajo obveznosti napram kapitalistom in kapitalističnim državam. In kdo nam jamči, da ne bodo porabili našega denarja za okrepitev boljševisitične armade in v podobne namene? (Mac Donald je med tem že ostro nastopil proti boljševisitični agitaciji in skušal zlomiti ost, naperjeno proti labouristom.) Kdo bo zmagal, ne vem, mislim pa, da se upi labouristov ne bodo izpolnili.«

Grof von der Decken piše:

»Sredi boja smo. Rezultat je odvisen od skupnega nastopa konservativcev in liberalcev. Ni gotovo, da bi šli vsi liberalci v dvomljivih slučajih rajši volit konservativca kakor labourista, nekateri imajo rajši socialiste kakor konservativce. Samo eno vemo: parlament šteje 615 poslancev, absolutna večina znaša 308. Po zadnjih volitvah je manjkalo konservativcem 50 glasov do absolutne večine, labouristom pa 115. Toliko bi si jih morala sedaj ta ali ona

stranka priboriti. Je precejšnja razlika. Liberalci za absolutno večino sploh ne pridejo v poštev. Delavska vlada je napravila razne napake, to je res. V notranji politiki — brezposelnost in stanovanjsko vprašanje ni imela uspeha. A Mac Donald pravi, da si je hotel priboriti najprvo uspehov v zunanji politiki, s tem dvigniti ugled vlade in nato preiti k rešitvi notranjih vprašanj. V zunanji politiki ima uspehe: sporazum s Francijo, vprašanje reparacij, Ženeva. Seveda mu očitajo, da je bil sporazum s Francijo možen le zato, ker vlada v Franciji Herriot in ne Poincare, in tako naprej. A uspehe je le imel. Ministri delavske stranke zagotavljajo, da so v devetih mesecih svoje vlade dosegli rekord. »Dobro vemo, da nismo izpolnili vsega, kar smo obljubili pri zadnjih volitvah; a nismo mogli, ker so nas neprestano civali nasprotniki delavstva, kapitalisti. Daj te nam pri sedanjih volitvah absolutno večino, pa bomo izpolnili vse stare obljube, in še več. Vrh tega sploh več mesecev nismo mogli prav zagrabiti za delo, ker smo morali prej odstraniti ves gnoj, ki so nam ga bili naši predniki pustili. Kakor hitro bomo prosti nadležne kontrole in bomo imeli absolutno večino, bo šlo vse gladko naprej. Naučili smo se pa v teh devetih mesecih tudi vsega, kar je potrebno za hitro in brezhibno delo.«

Prav sedaj se odločuje, komu bo ljudstvo bolj zaupalo.«

ZA JESEN • ZIMO

SO VSE NOVOSTI

KAMGARNA
SUKNA

DOBEL

LODEN

COUVERCORT

PALMERSTON

ZA MOŠKE OBLEKE IN SUKNE

FLAUŠ

SUKNO

TRAKERS

KASAN

ZA DAMSKE KOSTUME, SUKNE

FLIŠ

KRIMER

BARJUN

ASTRACHAN

DEFTIN

ZA DAMSKE PLAŠČE IN JOPE

V BOGATI IZBIRI TER NAJDOVRŠENEJŠI
KAKOVOSTI DOŠLE. — OGLEDJE SI ZALOGO
IN IZLOŽBE, PREPRIČANI BODETE DA SE
22 KVALITATIVNO NAJBOLE KUPI PRI 22

LENASI & GERKMAN

LJUBLJANA

Anton Hafner, kurat:

Javnosti, posebno kršč. mislečemu ženstvu.

»Krščansko ženstvo čuje, pod tem naslovom je objavil »Slovenec« z dne 17. okt. med dnevnimi novicami kratek odlomek mojega privatnega pisma. Ker se je vprašanje načelo in je stvar aktualna, naj pojasnim zadevo obširneje.

Znana je bila pred vojno prisilna delavnica za moške. Bal so se je bolj kakor kaznilnice. Precej po prevratu so ustanovili žensko prisilno delavnico za Slovenijo in sicer v prostorih ženske kaznilnice v Begunjah pri Lescach, vendar tako, da so bile kaznjene ločene od prisiljenk. Stela je okrog dvajset prisiljenk. Po kratkem obstanku je bila razpuščena. Ker pa je bila potreba po takem zavodu čimdalje bolj pereča, je ustanovilo pravosodno ministrstvo lani poleti (ctr. Uradni list 14. 7. 1923, št. 65) nanovo za celo kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev državno žensko prisilno delavnico v Begunjah pri Lescach in sicer v kaznilniškem poslopju, a morajo biti prisiljenke popolnoma ločene od kaznenk. Namenjena je zboljšanju delomrznih, pohajkujočih in sploh žensk, ki se nočejo na pošten način preživljati. Obsodi jih v to na predlog pristojnih sodišč višje državno pravdnštvo po § 6 o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Zoper odlok ni rekurza.

Spčetka so prihajale prisiljenke prav počasi. Sedaj pa dotok novih stalno narašča. Avstrija je izgnala vse propale in delomrzne osebe, ki niso tja pristojne, iz svojega ozemlja. Velik odstotek teh izgnank, pristojnih v našo državo, se je umljivo kmalu znašel v prisilni delavnici. Zadnji čas prihajajo tudi precej iz Srbije. Hrvatic dosedaj še niso poslali.

Vodstvo prisilne delavnice vpliva nanje na vse možne načine, da jih zboljša, jih napoji z veseljem do dela in poštenega življenja. Kakšni bodo uspehi, bo pokazala bodočnost.

Gotovo ni vseeno ozir poboljšanja, kam pojdejo odpuščene ženske. Nekatere kažejo v zavodu najboljšo voljo se poboljšati, pa se same bojijo, kako bo, kadar bodo proste. Ali bodo imele same moč se vzdržati v poštenem, delavnem življenju. In to utemeljeno. Nekatera doma nima. Kam torej? V službo. Dobrih služb jim ni priprakovati, posebno, ko bo zvedel delodajalec za njihovo preteklost. Ako pa dobe slabe službe, kjer so izpostavljene vsakofakim nevarnostim, je veliko zapeljavanja, velja načelo svobodne ljubezni, pravi gospodar: ti mi delaš, sicer me pa tvoje zasebno življenje ne briga, bodo prav gotovo zopet zašle na kriva pota.

Kako potrebno bi bilo torej, da najdejo izpuščene prisiljenke — isto velja tudi za izpuščene kaznjence, posebno tatice in goljufice, ki tvorijo stalen kontingent kaznilnic — zunaj moralno oporo. Potrebujemo nekoga, ki se v prvi sili nanj obrnejo. se v potrebi k njemu zatečejo, pa jih tudi navdaja s strahom, da se ne porvrnejo na staro napačno pot. Policijsko nadzorstvo, ki se izvaja tuintam nad izpuščenimi kaznjenkami, je jako mučno in tudi gotovo nezadostno, časih celo škodljivo. Vsekakor bi bila nujno potrebna ženska organizacija, ki bi imela velikodušno in ljubezni polno srce za take reve, bi se materinski zanje zavzela, jim preskrbela dobro službo, jih spodbujala, opominjala, svarila in vedno čula nad njimi, jim stala ob strani, po potrebi omahujoče dala v poseben poboljševalen zavod — ta bi se moral šele ustanoviti, morebiti po zgledu zavoda Sester Dobrega Pastirja v Gradcu — nepoboljšljive pa seveda zopet spraviti nazaj v prisilno delavnico, kakor to določajo paragrafi o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Organizacija bi pač morala stati na krščanskih temeljih in pa biti bi morala državno priznana in podpirana. Tudi zadnje. Sicer bo uspeh take organizacije uničen. V Belgradu že obstoji taka organizacija: Ženski Savez. Ima tudi svoj zavod za bollyšanje, zlasti za mladoletne — doli se zgube deklice že v šolski dobi — nepoboljšljive pošlje v prisilno delavnico.

Osnovanje opisane ženske organizacije je danes aktualno. Prve prisiljenke, ki bodo proste, pridejo iz zavoda sicer šele leta 1926., a je možna tudi izredna predčasna odpustitev pod gotovimi v državnih odredbah določenimi pogoji. Ali naj bodo vržene »na cesto«. Kdor pozna »cesto«, njen kvarni vpliv, bo pritril, da je treba nekaj storiti. Taka organizacija bi vršila eminentno versko, državno, narodno in socialno gospodarsko delo.

NB. Take karitativne organizacije so tudi zamišljene v uredbi ministrstva pravde, kjer se ureja oddaja oseb v prisilne delavnice. Tam stoji, naj zasliši sodišče po potrebi tudi predstavnike humanitarnih društev, ko ima izreči razsodbo o dopustnosti oddaje oseb v prisilno delavnico.

Pridobivajte novih naročnikov!

Beležke.

Jako mnogo porok in občeti bo v državnem pravdnštvi v Novem mestu. Za ta urad se namreč razpisuje mesto starešine državnega pravdnštva. Dokler se tam niso tako ženili kakor se očitvidno nameravajo sedaj, je zadostoval za vodstvo urada državni pravdnik.

Dopisi.

Novo mesto. Čudno se nam zdi, da se neki »starši« pritožujejo nad postopanjem nekaterih nanovo došlih »pedagogo«. Saj smo imeli na naši gimnaziji včasih še malo strožje »pedagoge«, nad katerimi se pa starši niso nikdar pritoževali. Vemo dobro, da ima dopis v »Jutru« neko gotovo tendenco. Kakšno, bodo tisti »starši«, ki so ono napisali, dobro vedeli. Po toči ne pomagaj zvoniti! Ljudje, ki razmere na tuk. gimnaziji dobro poznajo.

Trbovlje. Za novega gerenta v Trbovljah je imenovan okrajni glavar iz Laškega g. Pinkava. Pravzaprav je komisar, ker nima sosveta. Odločujoči gospodje bi lahko spoznali, da dosedanja akcija za občino ni veljala osebam, ampak predvsem ustanovi gerentstva kot takega. Sicer se pa obeta razpis občinskih volitev. — Skratinka se zopet širi pri nas. Na tej boleznj je danaglomla umrla hčerka krojača Medveška, kar je vzbudilo obče sožalje. Obol je na skratinki tudi g. kaplan Skale in bil prepejlan v občinsko izolirnico.

Kupi Mirim čokolado in jo jej, nikar je v izložbah samo ne glej!

Dnevne novice.

— Duhovniške vesti. Premeščen je Anton Selan, kaplan v Trziču, kot župni upravitelj v Svibno. — Premeščen sta kot kaplana: Franc Vavpetič iz Trziča v Naklo in Franc Učakar iz Sv. Križa pri Litiji v Trziču (I.). — Nameščen je Anton Dolinar kot kaplan v Trziču (II.).

— Nadškof dr. Bauer v avdienci pri papežu. Dne 24. 1. m. je papež sprejel v zasebni avdienci zagrebškega nadškofa dr. Baurja.

— Hrvatski katoliški dnevnik. »Katoliški list« je objavil poziv na hrvatske katoličane, da začnejo akcijo za izdajanje hrvatskega katoliškega dnevnika. Tisoč ljudi naj bi s prispevki po tisoč dinarjev utemeljilo dnevnik, po vseh hrvatskih krajih pa bi se začeli nabirati darovi. Poziv so podpisali biskup dr. Josip Lang, križevački biskup dr. Dionizije Nyaradi in ap. protototar msgr. Milan Strahinšak. Začasna uprava katoliškega dnevnika je v Zagrebu, Kaptol 29.

— Zepni koledar, ki je za naše kmetijske gospodarje najprikladnejši, je koledar Jugoslovske kmetijske zveze. Poleg poštinih določb in seznama kolkovnih pristojbin prinaša razne tabele, ki jih rabi kmetovalec pri živinoreji in pri lesu. Dalje 15 člankov iz kmetijstva, živinoreje, sadjarstva itd. Cena je kar najnižja — Din 10. Vezava trpežna. Vsakdo ga more naročiti pri tajništvu Jugoslovske kmetijske zveze, Jugoslovska tiskarna, Ljubljana.

— Smrt odličnega slovenskega rojaka v Ameriki. V Olpe, Kans., je umrl ugledni slovenski farmar Mihael Sterbene, star 85 let. Pokojnik je bil rojen v Starem trgu pri Poljanah na Dolenjskem ter je bil bratranec župnika Johna Peršeta v Kansas City. V Ameriko se je priselil l. 1881. ter bil eden prvih tamkajšnjih slovenskih pionirjev. Bil je kremenit poštenjak, odločen krščanski mož in zvest Slovenec, spoštovan med rojaki in Američani. Zapustil je vdovo in 107 vnukov in pravnukov, ki vsi gladko govorijo slovensko, prav kakor bi bili rojeni v starem kraju. Pokopali so ga poleg staršev, ki jih je bil že pred leti vzel k sebi v Ameriko. Naj mu bo lahka ameriška zemlja, ki jo je toplo ljubil.

— Novi slovenski ameriški državljani. V Clevelandu je v teku letošnjega leta do 2. t. m. dobilo ameriško državljanstvo 312 slovenskih doseljencev; 90 odstot. od teh je hodilo v državljansko šolo.

— Prvi sadovi slovenske ljudske šole v Chicagu. Minolo šolsko leto so prvi učenci dovršili petrazredno slovensko župno ljudsko šolo v Chicagu, ki jo vodijo šolske sestre. Izmed 28 graduantov jih je odšlo 18 na višje šole. Sedem učencev in učenk je prošlo za sprejem v Harrison High School in so bili vsi sprejeti. Ker slovenska župna šola še nima pravice javnosti, so morali vsi graduanti položiti strog sprejemni izpit, ki so ga vsi prestali z izvrstnim uspehom, tako da so se profesorji njih znanjem čudili. Nadškofjski nadzornik verskih šol je vodstvu slovenske šole čestital na krasnem uspehu in mu izrekel priznanje za lepi red v šoli.

— Konzulat Češkoslovske republike v Ljubljani naznanja, da se dne 28. oktobra t. l. vsled narodnega praznika ne bo uradovalo.

— Kolkovanje zdravniških izpričeval. K zakonu o taksah in pristojbinah sta izšli dve pojasnili generalnega ravnateljstva posrednih davkov (štev. 3743 z dne 19. februarja 1924

ter štev. 33.284 z dne 12. julija 1924), ki se glasita: Po pripombi 1 k tar. post. 3 in 4 zakona o taksah in pristojbinah so oproščena pristojbine zdravniška izpričevala, s katerimi oboleli državni uslužbenici opravičujejo izostanek iz službe ali s katerimi taki uslužbenici prosijo bolezenskega dopusta. Zato mora biti v vsakem takem izpričevalu izraženo, da je uslužbenec izostal iz službe, ker je bolan, ali pa da mora dobiti dopust, da se bo pozdravil (čl. 7 zakona o taksah). Zdravniška izpričevala ki se izdajajo na osnovi čl. 108 zakona o civilnih uradniških in drugih državnih uslužbenicah po komisijiski preiskavi, so po tar. post. 3 in 4 zakona o taksah in pristojbinah oproščena pristojbine, ako je bila komisijiska preiskava izvršena na uradno zahtevo, oproščena pa niso, ako je uslužbenec komisijisko preiskavo sam zahteval.

— Važno za trgovce in obrtnike! »Uradni list« z dne 25. t. m. objavlja »uredbo ministrstva za socialno politiko o delovnem času v trgovinskih podjetjih« in »uredbo ministrstva za socialno politiko o odpiranju in zapiranju obratov«.

— Razpisane službe. Razpisani sta dve mesti sodnih slug pri deželnem sodišču v Ljubljani in eno mesto pri okrajnem sodišču v Litiji. Prošnje naj posilici vlagajo do 4. decembra t. l. pri predsedništvu deželnega sodišča v Ljubljani. Na službe se posebno opozarjajo invalidi in dobrovoljci. — Dalje je razpisano eno mesto sodnega sluga pri okrožnem sodišču v Mariboru. Prošilec naj prošnje vlagajo pri predsedništvu okrožnega sodišča v Mariboru. — Pri prosvetnem oddelku v Ljubljani sta razpisani službi dveh pisarjev kot uradnikov II. kategorije. Prošnje naj posilici vložijo do 25. novembra t. l. pri prosvetnem oddelku v Ljubljani. Natančnejši pogoji za vse omenjene službe so objavljeni v »Uradnem listu« dne 25. t. m. št. 93.

— Konfiskacija »Pravde«. Glavno glasililo Jugosl. muslim. organizacije v Sarajevu, »Pravda«, je bila v petek zaplenjena, ker je v celoti obelodanila resolucijo HRSS, kakor je bila v Zagrebu prvotno stilizirana.

— »Pittsburg« v Splitu. Včeraj je dospela v Split ameriška vojna ladja »Pittsburg«; ostala bo v tem pristanišču sedem dni. 2. novembra bo odpelala v Dubrovnik, kjer ostane šest dni. Viceadmiral g. Philipp Andrews, vrhovni poveljnik ameriškega brodogojstva v Evropi se pripelje z avtomobilom v spremstvu svoje soproge, adjutanta poročnika Hawtera in njegove soproge ter kapitanom Woodwardom v Split in sicer preko Reke, Sušaka in Novega. V Splitu mu prirejajo slovesen sprejem.

— Pozno voščilo. G. S. v Velenju je oddal 15. marca 1924 razglednico, na kateri je voščil za god g. Josipu K. v Ljubljani. To razglednico z voščilom pa je pošla dostavila g. K. šele 23. oktobra 1924. Nad 7 mesecev daleč od Ljubljane so Velenje.

— Najvišji tvorniški dimnik v Zagrebu. Te dni so dovršili v Zagrebu najvišji tvorniški dimnik kot sestavni del mestne električne centrale v bližini južnega kolodvora. Visok je 85 m. Zgradila ga je neka češka tvrdka in sicer mnogo ceneje, kakor so ponujale domače tvrdke.

— Krvava rodbinska žalost. Pred par dnevi se je odigrala v Trezi pri Bitolju strašna rodbinska žalost. Neki Marko Selimović se je poročil pred pol letom z lepo Grkinjo. Že v prvih dnevih zakona je začela mlada žena škiliti po drugih moških v vasi. Prišlo je do preprirov in nekega dne je potegnil Selimović revolver ter je na mestu ustrelil svojo ženo. Po izvršenem zločinu je pobegnil, ali nikdo ga ni mogel najti. Druga dne so ga po naključju našli obešenega na neki — slivi.

— Bojna ladja »Franz Josef« se dvigne. V Kotorskem zalivu so v teku dela, da dvignejo veliko avstrijsko križarko »Franz Josef«, ki se je tamkaj potopila l. 1919. Dela hitro napredujejo in je upati, da spravijo ladjo na vrh že tekom nekaj dni. Ladja obsega 4000 reg. ton in je vredna do 30 milijonov dinarjev. Njene poškodbe so neznatne in se bodo dale izlahka popraviti. — Kasneje dvignejo iz morja še ostale ladje, ki leže izza vojne na dnu Kotorskega zaliva.

— Lov na ptice po Dalmaciji. Splitska mestna policija je napravila v okolici mesta racijo proti lovcem na ptice-selivke ter je pri tej priliki ujela lepo število takih brezsrčnežev.

— Rop in vlom v Vrhjeh. Neznanci so vlomili v hišo posestnika Josipa Staniča v Vrhjeh v Krškem okraju ter so odnesli različno moško, žensko in otroško obleko, klobuke, rute, ženske čevlje in perilo, v skupni vrednosti 31.000 Din. Ravno, ko so se vlomilci pripravljali s plenom na odhod, je prišel

mimo Staničeve hiše čevljarski mojster iz Vrhja. Njega so roparsko napadli, ga znatno poškodovali in mu vzeli usnjato listnico z nad 100 Din gotovine in z nekaj dokumenti. Storičem so že na sledu.

— »Nočna ujeta«. Kmetje pač nimajo prostora, da bi zaklepali še svoje tovarne vozove. Puščajo jih pod kozolel. Toda v letošnji tatinski sezoni, že niso na varnem. Plešku Francu, posestniku ob Savi je neznana »nočna ujeta« iztaknila s tovarnega voza izpod kozolela kolo, vredno nad 200 Din.

— Izgnan. Majer Karol, rojen 1903 v Hochdorfu, Württemberg, je za vedno izgnan iz naše države.

Cenjeni duhovščini nudi največjo zalogo ravno kar došlih krasnih črnih zimskih suken, nepremojljivih črnih dežnih in hubertus plaščev ter pelerin najboljše kvalitete po najnižji ceni tvrdka FRANK LUKIC, Ljubljana, Pred školijo šte. 19.

Prekmurje.

Patronatske razmere. »Novine« so načele to vprašanje, katero bo treba na vsak način kar najhitreje rešiti. To uvidi vsakdo, ki so mu te škandalozne razmere. Madžarski grofi so dobili svojčas velikanske latifundije od ogrskih kraljev v dar z dolžnostjo, da za svoje podložne poskrbe v versko-cerkvenem oziru. Skrbeti so morali za graditev cerkve in župnišča in za vzdrževanje obojega. Župniku so razventega morali letno dajati brezplačno gotovo količino drv. Kako so to svojo dolžnost izvrševali posebno v zadnjih desetletjih, je dovolj žalostnih vzgledov. Zamenarili so cerkve in župnišča, ali pa le nekaj storili, kakor n. pr. v T., kar pa bi bolj bilo, če bi bili opustili. Grof je namreč dal sezidati novo cerkev poleg stare, ki se podira. Stare ne pusti podreti, ker je baje zgodovinska umetnina (zdej stan za podganel), nova ni dovršena; župnišče se pa podira, gospodarskega poslopja pa sploh ni. Nič ni bolje v Bogojini in drugod. Ljudstvo bi samo rado popravilo svoje cerkve, ker jih je sram teh podrin. A niti tega grof ne dopusti, ker je cerkev njegova. In kaj naj ukrene proti temu župnik? Nekje je sporočil okr. glavarstvu, da se mu župnišče nad glavo podira. Okr. glavarstvo zahteva, da patron izvrši nujno potrebna popravila. Oskrbništvo veleposestva pa javi, da za to leto ne more dati nobene vsote na razpolago. Ker so pasivni. Za prihodnje leto pa se lahko vpostavi vsota 30.000 K. In pri tem je ostalo. Dotično veleposestvo pa je letos kupilo paromlin za 2 milijona Din. V »Novinah« pravi člankar, da bi v slučaju, da se velepos. zemlja razdeli med uboge kmete, potem ti reveži morali prevzeti nase tudi patronatsko breme, in bi tako bili v primeru z bogatejšimi posestniki, ki ne bi dobili grofovskih zemelj, mnogo na slabšem. Mislim, da s tem, če bi se razdelila veleposestniška oratna zemlja, grofi ne bi mogli otrestiti patron. dolžnosti, ker bi itak še obdržali velikanse gozdove, vinograde, paromline, hišna in gospodarska poslopja itd. Ali na teh ne leži patronatsko breme?

Ali se ne bi dalo patronatsko pravo rešimo na ta način rešiti: 1. veleposestvo (patron) naj odstopi nadarbinu toliko gozda, da bo imel župnik vsako leto dovolj drv. (Na to ima pravico nadarbina že stoletja!) 2. Cerkvi pa naj odstopi vsaj kakšnih 30—50 orlov gozda. Iz tega gozda se naj vsako leto ljudem prodaja gotova, oblastveno določena količina drv; denar se pa porabi za cerkvene potrebe, ozir. se varno in dobičkasno naloži za bodoče potrebe. — To bi se veleposestvu malo poznalo, saj ima n. pr. grof Zichy v Poljani nad 650 orlov gozda, knez Esterhacy pa še več.

Čas bi že na vsak način bil, da se uredi patronatsko pravo v Prekmurju. Kakor je zdaj, ne koristi cerkvi dosti, temveč je samo nepotrebna coklija, ki ovira cerkev v njenem delovanju.

Štajerske novice.

Š Stolna cerkev v Mariboru dobi nove zvonove. Kakor znano, je veliki zvon v stolni cerkvi pri zvonjenju na dan smrti kralja Petra na dveh straneh počil (na vzhodni in zapadni strani). Od tedaj je njegov brnečji vabljivi glas utihnil. Pod novim knezom Moravec odločil, da se zvon popravi. Popravilo pa je mogoče le s popolnim prelitanjem starega zvona. Delo je bilo oddano tvrdki »Zvonoglas« (Zoratti in drug). Ves ta teden je mestni stavbenik Nassimbini delal pri-

Ropirne knjige računov, komisijiske knjižice, šolske mape, notese itd.

dobavlja najceneje

Knjigoveznica R. T. D.
Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II

prave za snemanje velikega zvona iz stolpa. Občinstvo je posebno zadnje tri dni s zanimanjem zasledovalo priprave. Zanikanje je bilo tem večje, ker so pri tej priliki pred vhodom stolne cerkve izkopali mnogo človeških kosti, ki izhajajo iz bivšega bolniškega pokopališča. (Na mestu sedanje pošte je svojčas stala bolnišnica.) Največji naval občinstva pa je bil v petek že rano jutro, tako da je morala policija opoldne, predno so spustili zvon navzdol, napraviti velik kordon. Pod spretnim vodstvom stavbenega podjetja se je snemanje izvršilo v 10 minutah, namreč od stolpa navzdol na že pripravljeni voz. Ko je zvon obsedel na vozu, je občinstvo prodorilo kordon in hitelo k orjaku zvonu. Zvon ima mnogo napisov. Navajamo samo nekatere značilnosti: In Namen Gottes bin ich durch grosse Hitz und Feuerflammen gegossen, Conradus Schneider von Cilli hat mich gegossen 1810 (?) — Herr Andreas Schlosser der mallerer Stattdichter wie auch ein L; Bl Wohlweiser mag. Und eine ganze ehrsame Burgerschaft in Maherburg. Mestni župnik je bil takrat Paul Strasse. Zvon ni bil vlit, kakor se splošno domneva v Celju, nego ga je celjski zvonolivar Schneider, potujoč v Maribor, vlit na dvorišču rojstne hiše Tegethofa. Težo zvona cenijo na 4000 kg; natančna teža se bo ugotovila še le na tehtnici. »Zvonoglas« bo zvon prelila, tako da dobi zopet svoj glas B. Novo preliti zvon bo prvič zazvonil na sveti dan. Dobi pa še dva nova zvonova, tako, da bo stolna cerkev imela pet zvonov.

š Mariborske vesti. Predvčerajšnjem so našli krojaškega pomočnika Franca Ferka, stanujočega pri svojih starših v Ciril-Metodovi ulici št. 18 mrtvega v stranišču. Zdravnik je ugotovil srčno kap. — Pri mestnem tržnem nadzorstvu (Rotovski trg) so v smislu sklepa občinskega sveta z dne 1. avgusta t. l. postavili decimalno tehtnico, na kateri lahko vsakdo proti odškodnini kontrolira težo kupljenega blaga. Tehtnina znaša za enkratno tehtanje na veliki tehtnici 1 Din, na manjši pa 50 par. Kontrolno tehtanje je brezplačno. — V Maribor je dospel italijanski časnikar g. Mirko Adremagni, urednik lista »Giornale d' Genova«. Studirati namerava običaje našega ljudstva ter gospodarski položaj Slovenije. — V ponedeljek 27. t. m. se vrši ob pol 8. uri v društvenih prostorih redni občni zbor Glasbene Matice v Mariboru.

š Vlom v Selah. V zaklenjeno hišo posestnika Laterja v Selih blizu Slovenjgradca so neznani storilci vlomili in pokradli sinu Antonu več obleke, čevlje, zlato verižico, v skupni vrednosti 3155 Din.

š Žepna tatvina v Sevnici. Žepni tatovi delajo z vsa paro. 21. t. m. so si izbrali žrtev v osebi Andreja Jurgla, posestnika iz Zerovnice. Pri vstopu v večerni vlak na postaji Sevnica mu je bila iz žepa ukradena črna usnjata denarnica z vsebino 15.900 Din, več čekov davčnega urada v Laškem in en spisek vojnega posojila, ne na njegovo ime. Jurgla so žeparji morali pač oprezovati in vedeti, da ima toliko vsoto s seboj in ravno pri vstopu porabili ugodno priliko.

V zalogi prvostni šapinograf-aparati pri Franc Bar, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5

Primorske novice.

p Zasebna slovenska šola v Gorici odhita. Goriški Slovenci so se obrnili na šolsko oblast s prošnjo, da bi smeli v mestu Gorici na lastne stroške ustanoviti in vzdrževati slovensko ljudsko šolo in otroški vrtec. Na svojo prošnjo so pravkar prejeli sledeči odgovor: »Z ozirom na prošnjo V. B. za dovoljenje otvoritve ljudske šole s slovenskim otroškim vrtem v Gorici, Vam javljam, da ne smatram za potrebno dovoliti otvoritve omenjene šole, ker je goriška občina že več nego preveč poskrbela za potrebe prebivalstva, v kolikor gre za vzgojo in pouk v otroških vrtec in ljudskih šolah. — Šolski nadzornik Rubbia.« — Tako se šolska Kalvarija goriških Slovencev, ki so jo bili že enkrat prehodili pod bivšo upravo, znova začneja.

p Banca Adriatica (poprej Jadranska banka, ki je po »zaslugi« svojih bivših upraviteljev prišla v fašistovske roke) je prišla v konkurz. Računa se, da zgubijo (če se ne posreči kakšna rešitev) naši ljudje pri tem zopetnem polomu okrog 4 milijone lir. Nekaterim ljudem ni dovolj, če so se enkrat opekli. Nerazumljivo je, kako so mogli vlagati še denar v zavod, katerega preteklost je bila znana vsem. Vrhutega je prišel zavod v fašistovske roke; splošno je bilo znano, da akcijski kapital z malo izjemo ni bil vplačan, ampak ekstirira samo na papirju. Akcije so sicer notirale na borzni listi po 250 L, pa bi jih lahko imel po 100 L kolikor bi jih hotel. To visoko umetno notiranje je bilo le vaba za lahkovjerne ljudi. Razumljivo je bilo v zadnjem času tudi to, da je banka povsod iskala vlog in ponujala nenavadno visoke obresti. Banka je bila v taki stiski, da je celo depoje zastavila. Osnova se je odbor, ki hoče zastopati koristi kreditorjev.

p Smrtina kosa. Na Brjah pri Rihembergu je umrla 72letna Cecilija Čebrova, mnogoletna gospodinja pokojnega pesnika Simona Gregorčiča. V Čebrovni družini je

bila poročena tudi pesnikova sestra Karla, ki kot vdova še sedaj živi.

p Za ravnatelja na tolmuskega učiteljsku je imenovan prof. Dominco. Prvotno je bil imenovan ravnateljem prof. Komac, ki pa zaradi bolezni mesta ni mogel prevzeti.

p Smrtina nesreča v hribih. Posestnik Anton Kožorog iz Podljudinje je šel minoli teden napravljat drva v hrib. Ko je šel z bremenom drvi ob prepadu nad hudournikom Gadiš, se je z okovami na nogah zapletel v korenine ter padel z bremenom vred v prepad. Našli so ga mrtvega z razbito glavo.

Neprekosljivi so le

EXCELLA
šivalni stroji.

Nedosežni v konstrukciji in materialu. Izredno nizke cene. Ogledajte si jih pred nakupom.

J. GOREC, Ljubljana
Palača Ljubljanske kreditne banke

Ljubljanske novice.

JAVNA VARNOST V LJUBLJANI.

Dogodek prošle nedelje in pa sploh dogodki zadnjih mesecev, med katerimi zabeležuje kriminalna kronika poleg državnih cestnih napadov dva zavratna umora in pa nešteto vlovov, je dalo povod različnim kritikom, ki več ali manj neutemeljeno zadevajo tudi našo policijo, češ, da ne vrši dovoljno svoje službe itd. Pri tem kritikovanju nepoznavalcev razmer pa seveda trpi in to tudi v tem slučaju policijska straža in sicer prav po krivici, ker krivda na ustvarjenih razmerah ne leži na policijskem korpusu, temveč na vladi, ki doslej še ni čutila povišanja in potrebe policijske službe urediti tako, kakor to zahtevajo naše razmere in čas. Kakor na mnogih drugih poljih tako je tudi v policijski grani. Zato bi bilo res krivično, ako bi ležal madež na policijskih organih, ker so vzroki mnogo globlji.

Predvsem hočemo konstatirati, da je šela v Ljubljani pred vojno policijska straža 90 mož, neveljeto njene častnike. V njen delokrog je spadalo samo mesto brez periferije in že takrat se je delalo na tem, da se število straže poveča.

Razmere in prilike, zlasti plača straže je bila znatno boljša in policijskemu vodstvu je bila dana možnost, da je med številnimi prosilci sprejemala v službo najboljša. Zato ni bilo ravno čudno, da je bila ljubljanska policija vzorna in je kot taka tudi zelo kmalu zaslovela med strokovnjaki.

Povojne razmere pa so gotovo vplivale tudi na policijo. Nje delokrog se je znatno razširil, tako da gre danes skoro do Brezovice, Dravlj, Save, daleč preko Most, na Barje, med tem ko so pred vojno odpadli celo Vič, Moste, Zgornja Šiška. Policija je sprejemala nove ljudi in se znatno razširila, tako da je imela skoro že dve sto mož, ki za te razmere gotovo niso bili preveč. Ali materijelno stanje, neverjetno zapostavljanje in pa prekomerna naporna služba, ki je lajki vse preje kot pozna, je odgnala veliko število stražnikov v druge poklice, tako da šteje danes ljubljanska policija v celem — 120 mož!

Da to število nikakor ne zadostuje, menda ni potreba posebej poudarjati, zlasti še, ker se deli služba v dva oddelka, ki službujejo, vsak nepretrgoma po 24 ur, tako da je vsak dan v službi 60 mož. Ker pa teh 60 mož z nadzorniki vred tudi ne more stati od 12. opoldne do drugega dne 12. opoldne na cesti, ampak se izmenjava, tako, da ima vsake štiri ure službo na cesti in vsake štiri ure na stražnici, tedaj vidimo, da je Ljubljana zastražena z vsa svojo veliko periferijo s trideset možmi, ako so seveda vsi v službi in ni nobenih bolnikov itd. To pa ni slučaj, ker je človeško naravno, da ima tudi bolnike, dopustnike, pisarje, ječarje, tako da dejansko vrši svojo službo na cesti in skrbi za javno varnost samo okrog 20 do 25 mož!

Da to število nikakor ne zadošča za ta veliki ljubljanski pomerij, ni treba menda posebej poudarjati. Pomisliti pa je treba še na dejstvo, da poleg obligatne službe vrši policija še takozvano posebno službo in sicer v glediščih, kinih, zabavah, shodih, baru itd. in sicer povrh svoje službe, za kar dobi mož veliko nagrado po 1.20 K za uro ali pa sploh nič. — Materialno stanje policijskega moštva je za svojo naporno službo naravnost krivično in zato se ni čuditi, da hiti vse proč od policije, starejši pa v pokoj, da si nadomestijo dohodke z boljšimi službami ali postranskimi dohodki kot penzionisti. Ta sramotna plača pa je tudi vzrok, da policija nima nikakega naraščanja in da se vsakdo brani te službe.

Absolutno krivično je tudi dejstvo, da državna policija še danes ni v celi državi izenačena in so tudi dohodki straže v državi povsem različni. Zato bi bilo v interesu države, ako polaga sploh kaj na varnostne razmere, da se vzame to vprašanje najnujnejše v pretres, izenači vsa policija v državi in plačajo čuvarje javne varnosti, kakor oni to zaslužijo. Policijska služba je težka in odgovorna, treba samo pomisliti, da je stražnik izpostavljen vsem vremenskim prilikam, lepemu in slabemu vremenu, dežju in snegu, neglede da poleg tega opravlja še službo, ki je izpostavljena vsem nevarnostim zločinskih dogodkov. Kako pa naj vrši lačen in slabo oblečen človek tako službo? — Ako pogledamo pri tem na žandarmerijo, tedaj vidimo, da se nahaja ona v gmotnem oziru — kar ji tudi privoščimo — dosti na bolj, kakor državna policija. Ali pa ne vrši državna policija iste naporne službe ob

še mnogo težjih prilikah, kot žandarmerija? Zato opozarjamo merodajne kroge, da se temu vprašanju res nujno posvetijo, ker je to velika rak-rana, ki ima lahko nedogledne posledice za vse občane. Javna varnost propada na pomankanju dobro plačane policije, s tem se dviga zločin, množe ropi, vlomi. Vse to bo stopnjevalo in povzročalo neprijetne posledice. Dokler je še čas, je treba to rano popraviti, ker bo sicer prepozno. Meščan, trgovec, obrtnik in sploh vse prebivalstvo se izpostavlja dnevnim neprilikam in zato prav lahko razumemo, da se vsakdo boji stanovati na periferiji mesta in sili vse v centrum. Kadar izgubi človek zavest javne varnosti, bo izgubil tudi zavest pravne sigurnosti, pred nami pa se bodo porajali novi razburilivi slučajji.

Pri tej priliki pripominjamo še tudi, da Ljubljana prav lahko pogreša komedije a la Baltić, ki zapove v obrambo svoje politične kliše, da se del policije opremi s konji, da jaha v centru mesta v zabavo prebivalstva in vrnemo straži. Take stvari prav lahko izostanejo, ker ljubljansko mestno središče še ne potrebuje kavalerije, pač pa zadostnega števila straže, ki bo tako v Ljubljani kakor v njeni okolici garancija mirnemu prebivalstvu, da si je svesto svojega življenja in svojega imetja. To je interes vsakega prebivalstva, ki je stvarno utemeljen.

Ako velika mesta lahko nudijo to sigurnost, jo tembolj lahko nudi Ljubljana, ako bo imela zadostno in dobro plačano policijo!

* * *

Ij Brdčki november zaplače skoraj po naših lesih. Mrtvih den trka na vrata trkajo tudi padli v vojni, malone 10.000, ki počivajo pri tvojem sv. Križu bela Ljubljana. Zgani se letos in počasti spomin trpirov desetih narodnosti. Pohiti na njihove grobove, namesto daljnih svojcev jim prigrji ti lučko ljubezni na njihovih razdrapenih gomilah. Podpisani odbor je naprosil prosvetni oddelek za Slovenijo naj letošna naša šolska mladina nabira po logih in livadah jesensko cvetje in zelenjavo plete vence, girlande ter naj z njimi okraši zapuščene grobove padlih prijateljev in neprijateljev po celi Sloveniji. Radevolje se je prosvetni oddelek odzval tej plemeniti želji in zaukazal potom okrožnic šolskim vodstvom, naj vse tozadevno sporazumno s posestniki ukrenejo. Po cerkvenih določilih pridenja letos spomin mrtvih šele 2. nov. v nedeljo pop. Ta dan bodo ob 3. pop. v cerkvi sv. Križa običajne molitve za mrtve, nato se pri glavnem križu odpoje Libera, zveza ljubljanskih društev počasti spomin vseh mrtvih s tremi žalostinkami, koj nato pa se pevci podajo na vojne grobove in sicer k spomeniku judenburških žrtev. Najprej odpojo: Vigred se povrne, nato kratek nagovor, biviš kurati intonirajo Libera, na koncu še žalostinka: Oj Doberdob. P. n. občinstvo se prevljudno naproša, naj pusti na obeh krajih primeren prostor za pevce in invalide, da bodo lahko pevci nemoteno prihajali in odhajali. Ravnotako prosimo vsakogar, naj ponese poleg svečic za svoje drage, tudi vsaj eno svečko na najbolj samotne in zapuščene gomile padlih vojni žrtev. Slovenci, ne zaostajajmo za drugimi narodi, ko gre za počaščenje onih, ki so žrtvovali v izpolnjevanju svojih težkih dolžnosti najdražje, lastno življenje! — Odbor bivših vojakov iz svetovne vojne.

Ij Umrl je v državni bolnišnici po daljši mučni bolezni višji računski svetnik g. Henrik Peterneš. Pokojnik je bil zelo sposoben in vester uradnik, kot tovariš pa izredno ljubezniv. Bil je splošno spoštovan. Pogreb bo danes popoldne ob 4. uri iz mrtvašnice državne bolnišnice k Sv. Križu. Svetila mu večna luč, preostelim pa naše iskreno sožalje!

Ij Češka recepcija dne 28. oktobra. Generalni konzul Č. S. R. dr. Otakar Beneš prireditelj obilicne obletnice osvobodjenja češkoslovaškega naroda, na dan 28. oktobra t. l. ob 11 dopoldne v dvorani »Mladike« Šubičeva ulica recepcijo in si usoja s tem vse češkoslovaške pripadnike in vse jugoslovanske prijatelje češkoslovaške-jugoslovanske vzajemnosti, kakor tudi vse korporacije in ženska društva najviljudneje vabiti. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Pri današnji operni predstavi se poje najprvo opera Cavalleria rusticana in nato šele V vodnjaku.

Ij Stalna župnija. Revne družine stolne župnije, ki imajo otroke, naj se priglase vsaj do 5. novembra t. l. pri oskrbniku ubogih, g. R. Strnadu, Mestni trg št. 19/III. ali pa v pisarni stolnega župnega urada.

Ij Vplis revnih otrok. Po naročilu mestnega magistrata bo oskrbnik ubogih za Trnovo-Krakovce vpisaval revne otroke, ki so potrebni kakršnekoli podpore in nadzorstva, in one, ki pridejo v poštev za božičnico. Vpisuje se od torka 28. t. m. do srede, 12. nov. izvedenši na Vseh svetnikov dan od 2.—3. ure popoldne v Mali šolnarski ulici št. 9. Zgleda naj se le stariši ali varuhi.

Ij Pro menadni koncert godbe Dravske div. oblasti v »Zvezdi« v nedeljo 26. t. m. ob 11 (kapelnik dr. Jos. Cerin). Spored: 1.) Smagreglia: Predigra k operi »Cornelius Schute. 2.) a) Zajc: Spored bana Stepana, tužaljka iz opere »Ban Leget. b) R. Wagner: Zalobna godba ob Siegfriedovi smrti iz muzik. drame »Božji somraki. 3.) Brodli: Iz Niša i okule, srbske pesmi. 4.) I. Strauss: Potpourri iz ope-

rete »Netopir«. — Točki 2.) a) in b) se izvajajo v slovo Mil. Paunoviču.

Ij Ata. V petek in v soboto je deževalo. Dežja pa ata nič kaj ne marajo. Dež je sama voda in to stori človeku dobro samo po vinu. Drugače je pa z vodo zgruba. To ata že dolgo dobro vedo in zato so ostali v petek in v soboto dopoldne doma. V petek so si dali segreti tople vode, potem so segli na omaro, zveklili z omare zveženj popeljčkov in so popeljčke namočili v toplo vodo. Škafček s popeljčki so postavili k postelji. Človek nič ne ve, kaj pride. Potem so se zakopali pod visok kup perne in so začeli brati. Brali so same uvodnike, tako, kjer trgajo učeni in brihtni možje z uma svitlim mečem klerikalce, diese verdammten Klerikaltzen. Tako so ata brali in brali. »Sakra«, so zamomljali ata, »to jih dajejo — ali jih dajejo!« Kakor da bi jih z r-r-remeljmi po glavil Ja, nur mit diese R-r-remeln! Drugače ne zaslužijo! Jej, če ne bi tako cvikalo in trgalo — jēj, kako bi jih jaz!« V sladkih mislih so ata zadremali in zaspančali in celo noč sanjali samo o r-r-remeljnih, kako bežijo pred r-r-remeljnom, diese verdammten Klerikaltzen. Ko so se ata v soboto popoldne prebudili, so ves navdušeni šli res v dvornico in glej čudo, res so v kotu našli r-r-remelj, pa še tak, ki je ime na koncu čavlj zavil. »Ta-le bo dober«, so rekli ata, »s tem-le jih bom, pa še kako jih bom!« Ko so se oblekli, so jo zavili kar tja po Kravji dolini k onemu gospodu, ki so sedaj za Topolavca. Črno dekle, schwarzes Haar, ganz echt, mit zwei Jahre Garantie, bitte sehr, je atu postreglo, gospod, ki so sedaj za Topolavca so pa mežikali tja v kot, kamor so ata prislonili r-r-remelj. »Vid'jo, s tem-le jih bom, ali jih bom, so rekli ata, schon zeigen!« — »Kar naj jih, kar po njih,« so rekli gospod, ki so sedaj za Topolavca, se obrnili, odšli v kuhinjo, se vrnili v sobo, Generalzimmer, bitte sehr, in postavili pred ata krožnik-klobasie.

»Kar po njih!« — »Jessas, so zastokali ata, »ko bi bili to klerikalci!« Kako bi jih jaz, kako bi jih, pa kar z r-r-remeljnom!« Tako so pa ata segli po nož in vilice in ko so božje darove še primerno zamočili mit dem, der ist ganz Speziel, so zadeli r-r-remelj na rame, in rogovili naprej zum Maček, dem weltberühmten, tam za vodo, kjer so na dolgo in široko razlagali in pripovedovali, kako so jih kar z remeljnom, diese verdammten Klerikaltzen, da so se kar klobase delale iz njih. Bojeviti in navdušeni so se ata potem prizibali domov, v nedeljo zjutraj pa se jim je vse tako zdelo, da imajo same r-r-remelje v glavi in čavle v možganih.

Ij Mestni magistrat razpisuje zgradbo kanalov za odtok s Kerna ob Cesti v Rožno dolino in na Ižanski cesti. Vsi potrebni podatki se dobe v mestnem stavbnem uradu, Lingarjeva ulica št. 1 v uradnih urah. Pravilno opremljene ponudbe je vložiti najpozneje do 3. novembra 1924 opoldne.

Ij Čudne vrste zdravilo. Franc Otorepec, rojen 1879 v St. Petru pri Medvedjem selu, je policiji dobro znana in do podrobnosti opisana osebnost. Kakor je Otorepec drugače »brihten« človek, je bil vendar izgnan iz ljubljanskega policijskega okoliša in mu je bil povratek zabranjen. Pa ga je že gnalo hrepenenje v Ljubljano. 22. t. m. je počasi »racal« po Sv. Jakoba nabrežju. Stražnik ga je kmalu opazil in ker je takoj z začudenjem ugotovil, da se je možakar nekam čudežno poredil in da se debelost ni nič prav sorazmerno porazdelila, je Otorepca ustavil. Pa glejte ga spaka. Mož si je omotal suknjo pod suknj in preostanek še v hlače. »Kaj pa imate tu in zakaj?« ga vpraša stražnik. »Ej gospod stražnik, strašno me daje revmatizem! Saj mi ni obstanke pa sem šel k doktorju; mislil sem si, gospod so učeni in mi bodo vedeli pomagati. In doktor so rekli: Ker je tvoj revmatizem hud in prav poseben, moraš suknjo zmerom tako izsvajkati pod suknjem, da ti pokrije trebuh. Trebuh je poglavitna reč pri revmatizmu.« Seveda stražnik ni verjel čudnemu receptu in je navihanca odvedel na policijo. Tam so pa odmotali z njegovega »revmatičnega« trebuh lepo suknjo, ki je bila ukradena g. dr. Arku v pisarni kirurškega oddelka deželne bolnice.

Ij V poznih nočnih urah se v gostilnah in kavarnah marsikaj razplete in zgnete, prijateljstva in sovražnosti se krhajo in ustvarjajo in v glinjenosti marsikateri vedo in povedo čudežne stvari. Potnik B. je drugače prijazen možakar in ker je skromen, ni pohajal v ljubljanski bar, zadovoljil se je s kavarno Jadran. Lastnik kavarne mu je bil naklonjen, potnik pa njemu. Pa Bog si ga vedil, navzkriž sta si prišla že pozno v noči in potnik B. se je izpozabil in tresnil kavararja po obrazu, tako močno, da je zdravnik ugotovil telesno poškodbo.

Ij Ukažljen tat. Neznaneč, ki se mu je najbrž dolgočasilo in zahotelo šolskih knjig z drobnimi zgodbicami in priprostimi računi, je dne 24. t. m. »sunil« z voza Alojzije Ponikvar izpred gostilne »Amerikanec« sivo platnen šolski nahrbtnik s potrebnimi šolskimi knjigami, last njene hčerke. Kam je šel tat študirat in kje študira, ne vemo. Knjige in nahrbtnik ceni Ponikvar nad 250 Din.

Ij Policijska kronika. Dne 24.—25. t. m. so bile dostavljene sledeče ovadbe. Radi tatvine 2, radi pijanosti 1, radi kaljenja nočnega miru 2, radi prestopa cestno-policijskega reda 10, radi telesne poškodbe 1, radi psa brez gospodarja 1, radi izgube ovce 1, radi pobeza z doma 1, radi nedostojnega vedenja

L. radi prestopka železniških predpisov 1. radi vmešavanja v službeno poslovanje 1. Napovedana aretacija in sicer radi tatvine 1. Lj Ne zamudite! Ugodna prilika! Modno blago, križasto in ertasto za krila in kostume po bajno nizkih cenah. Vsled opustitve trgovine velika prodaja vsega manufakturnega blaga, sukna itd. po vsakih vsprejemljivih cenah pri Jos. Bedrač, Aleksandrova c. 12.

Najmoderneje moške in damske kroje, preizkušene, razpošilja in izdeluje po meri minist. za trgovino in obrt koncesionirana krojna šola, Zidovska ulica 5-1, Ljubljana. Tečaj za krojače, šivilje in nešivilje.

Ne pozabite, da je kakao Van Kaster po kakovosti najboljši.

Učiteljski vestnik.

Zborovanje Slomškove zveze za kranjski in radovljjski okraj. V sredo, 16. t. m. je zborovala Slomškova zveza kranjskega in radovljjskega okraja v Radovljici. Udeležilo se je zborovanja 42 članov, poleg tega kot gostje g. dekan in gg. kaplana iz Radovljice in gospod župnik Hafner. Na dnevnem redu je bilo predavanje nadzornika Pečjaka »O samostornem pouku v šoli« in referat s. Sušnikove »Domovinska ljubezen — vir velikih dejanj in trajnih uspehov.« Krasno nam je predavatelj Pečjak prikazal, kako udeležuje učitelj v šoli princip samostornosti. Učitelj je umetnik, ki uporablja vsa pota, ki vodijo do otrokove duše. Treba je pritegniti vse čute kolikor mogoče v pomoč, tako vid, sluh, vonj, tip. Po eni teh poti je gotovo otroška duša dovzetna. Posebno važno vlogo pri tem ima tip, akoravno se pri pouku toliko opušča. Ne samo, da postane učencem snov zanimanja, da si jo bolj in bolj prisvajajo, navaja jih tudi k samodelavnosti, razvija v njih ročnost in samozavest. Po uspešni debati je prečital predsednik Pečjak referat s. Sušnikove. Globoko si je zamislila č. sestra domovinsko ljubezen. Vse na oltar domovine — vse kar zmore človek — delo — molitve — žrtve. Nato sta pozdravila zborovalce okr. šol. nazd. Pleničar in g. dekan Fatur, ki je izrazil veselje nad prisrčnostjo, ki vlada v tem krogu. Med slučajnostmi je bil izvoljen za novega predsednika tov. Josip Vider. Po zborovanju se je razvila prosta zabava. Pri obedu se je nabralo za sklad Slomškove zveze 255 Din. Minul je lep dan, ki ne bo ostal brez sadu. Vračali smo se na svoja mesta z geslom: Vse Bogu in domovini!

Ustanovitev savinjske podružnice »Slomškove zveze« v Celju v soboto dne 18. okt. 1924. Novoustanovljena savinjska podružnica »Slomškove zveze« obsega šolske okraje: Celje (mesto in okolica), Gornji Grad, Konjice, Kozje, Laško, Rogatec, Šmarje, Šostanj in Vransko. Starosta »Slomškove zveze«, načelnik g. Lovrec Franc, šolski upravitelj v Podčetrtku je podal poročilo o ustanovitvi »Savinjske podružnice« ter v jedrnatih besedah opisal naš sedanji stanovski položaj. Posebno je naglasil, da si je pridobil naš prosvetni minister g. dr. A. Korošec nebroj zaslug na šolskem polju. Raditvega je zbor enodušno sklenil odposlati g. prosv. ministru ndanostno brzojavko vsega učiteljstva savinjske podružnice »Slomškove zveze«. Mnogo naših članov in članice je tekoma letošnjih dvomesečnih počitnic odšlo na novoimenovana mesta iz gori imenovanih šolskih okrajev »Savinjske podružnice Slomškove zveze« v druge okraje — in tudi obratno tako, da se ne more ugotoviti pravega števila naših članov (članice). Zato se naproša vse bivše članice in članice iz preimenovanih okrajev, ki tvorijo »Savinjsko podružnico«, kakor tudi vse na novo imenovane kolege in kolegice, ki bi radevolje pristopili pod častni prapor »Slom. zveze«, da se gotovo in zanesljivo v čim krajšem času pismeno prijavijo (s svojim natančnim naslovom) načelniku Francu Lovrecu, šol. upravitelju v Podčetrtku. — Tovariši in tovarišice, storite sedaj svojo dolžnost in prijavite se vsi (stari in novi člani) čimprej načelniku »Savinjske podružnice!« Obširneje poročilo o tem zborovanju prinese prihodnja številka »Slov. učitelja«.

Se en primer zakonitosti. Gospod Vlado Rape, učitelj v Sv. Lenartu nad Skofjo Loko, je bil v Moste pod P. P. režimom še prej nastavljen, predno je — s ponavljajnim izpitom — napravil maturo na učiteljski pripravnici.

Dijaški vestnik.

d Na obnem zboru Akademске zveze dne 24. t. m. je bilo izvoljeno sledeče predsedništvo: Stanko Gogala, predsednik; Tomaž Furlan, podpredsednik; Aleš Stanovnik, tajnik; Makso Miklavčič, blagajnik; France Valovec, knjižničar.

Pevski vestnik.

Celjska okrajna pevska prireditel se vrsi neprekinjeno v nedeljo, dne 9. novembra t. l. ob pol 4 pop. v Narodnem domu. Vsi pevski odskki so dolžni, udeležiti se te prireditve. Odeak, ki iz tehnihih razlogov ne more priti, naj svojo odsotnost opraviči. Dosedaj se udeležbo prijavljajo sledeči odskki: Celje, Sv. Jurij ob Taboru, Nazarje, Rim. toplice, Teharje in

Vojnik. Ostali odskki naj prijavijo svojo udeležbo z navedbo pesmi najkasneje do 28. t. m. Celjsko pevsko okrožje.

Naznanila.

Rokodelski dom v Ljubljani. Jutri bo predaval v dvorani Rokodelskega doma prof. dr. Josip Jerše. Naslov predavanja se glasi: Kako so živeli stari Ljubljančani. K zanimivemu predavanju vabimo obrtne kroge in sploh občinstvo, ki se hoče poučiti o življenju naših prednikov. Pričetek točno ob 8. uri zvečer.

Družba sv. Elizabete. Članice vsch konferenc se nujno vabijo k razgovoru, ki se vrši v ponedeljek, t. j. 27. t. m. ob 5 popoldne v Jugoslovanski tiskarni.

Elizabetna konferenca pri sv. Petru v Ljubljani ima v ponedeljek dne 27. t. m. ob 5. popoldne važno sejo v društvenih prostorih. Stolna prosveta se v ponedeljek dne 27. t. m. zvečer ob 8. uri udeležijo predavanja v Rokodelskem domu. Člani se vlijudno vabijo.

Slovenska krščanska ženska zveza vlijudno vabi svoje članice, da se zanesljivo udeležijo seje, ki bo v ponedeljek popoldne v Jug. tiskarni. Pogovor radi božičnice. Predsednica

Članom frančiškanske prosvete predava v torek 28. t. m. g. prof. dr. K. Capuder: Društvo krščanska šola. Prosi se primerne udeležbe, da se izvoli odbor. — Pevski odsek ima vaje v ponedeljek 27. t. m. — Občni zbor prosvete bo 4. nov. t. l. Slučajni predlogi naj se dostavijo odboru do 1. novembra.

Mladinski dom na Kodeljevem prične z zimskim ciklom poučnih predavanj. Le-ta se vrše vsako sredo zvečer ob pol 8. Otovitveno predavanje je v sredo dne 29. t. m.: Od New Yorka do San Francisca. Govori dr. Srečko Zamjen o svojem dvainpolletnem potovanju po Sev. Ameriki. Predavanje bo ilustrirano z bogatimi slikami. Dostop vsakemu prost; posebno vabljeni vedno mladina!

Za novo cerkev v šiški priredi deklška Mar. družba v Križankah gledališko predstavo »Skrivnostna zaroka« in »Slučkinja za vse« v samostanski dvorani v šiški drevi ob pol 8. — V ponedeljek zvečer ob pol 8. bo predaval v samostanski dvorani v šiški gosp. prof. Ivan Dolenc. K obilni udeležbi vabi Prosveta.

Ježica. Pevski odsek S. K. I. D. priredi v nedeljo 26. oktobra ob pol 4 svoj prvi pevski koncert. Vsi vabljeni.

Izpred sodišča.

Zasačen vlomilec. Dne 14. septembra zvečer je ustavil stražnik na Mostnem trgu, ne daleč od magistrata sumljivega fanta, ki je nesel poln nahrbtnik na hrbtu in precejšen zavoj v roki. Ker se je fant plašno in sumljivo obnašal, ga je vprašal mož postave, kaj nosi in je obenem potipal za nahrbtnik ter ugotovil, da je poln čevljev. Na vprašanje, kaj je čevlje dobil in kam jih nese, je rekel fant preplašen, da je kupil čevlje njegov brat z dežele in da mu jih nese na kolodvor. Da se ugotovi ta zagovor, je povabil stražnik fanta na stražnico, kjer je po kratkem zaslišavanju fant priznal, da je ukradel te čevlje iz trgovine Neže Tekavčeve na Starem trgu. Povedal je tudi, kako je vzdignil z železnim kladvom vrata, utrgal s kleščami ključavnico in kako je naložil v ukradeni nahrbtnik 11 parov moških visokih in 6 parov platenih letnih čevljev. Pri njem so našli res v suknjiču klešče, kladivo in pa 2 »vitriha«. To vse je fant na policiji priznal. V preiskovalnem zaporu pa se je fant, bržkone vsled prigovarjanja kakega tatinskega inštruktorja, premislil in je kratkomo vlom in tatvino zanimal. Trdil je, da mu je izročil nahrbtnik in škaltjo neki samo pod imenom Rudolf poznati znanec, da naj mu nese za dobro plačilo na kolodvor. Ukradeni čevlji so bili vredni 2500 Din. Tudi pri obravnavi je vztrajal fant pri svojem zagovoru, kar mu seveda ni nič pomagalo. Obsojen je bil na deset mesecev težke ječe.

§ 101. Marija Sajovičeva, delavčeva žena iz Motulka, se je sprla s sosedama Jožefo in Antonijo Pungersnikovo. Vse tri ženske so bile precej hude in so si marsikaj prerekle, kar pride že pod kazenski paragraf. Sajovičeva je šla k županu in je zahtevala, da naj ji napravi tožbo proti nasprotnicama, češ da sta jo žalili na časti. Župan pa, ki raznere in tudi to hudo žensko, ki je bila kaznovana že celo radi pretepa na tri dni zopora in ki je znana, da se rada krega doma in v sosesčini, ji je v imenu občinskega posredovalnega urada to zahtevo odklonil. To je hudo ženo tako razburilo, da se je razljutila na župana in na občinski svet, ter jim je glasno očitala, da ti možje ne delajo prav in pošteno. Župan je povedal pri obravnavi, da je to hudo žensko že večkrat lepo mirno posvaril in ji prizanesel, toda sedaj pa jo je moral naznaniti, ker je žalila njega kot župana in njegove odbornike. Žena je vse priznala in senat jo je obsodil le z ozirom na njene male otroke in pa z ozirom na priznanje samo na 100 Din globe ali na dva dni zopora, če ne bo plačala.

Drago so plačali France in njegov oče Jurij Golčnik, posestnik iz Čemšenika in pa njun tovariš Čestnik srnjaka, katerega so ustrelili v lovišču Josipa Germa iz Zagorja. Šli so ti možje v gozd gledat les. Stari Golčnik, ki je že večkrat pri ogledovanju lesa

videl tudi kaj živega, je vzel za slučaj seboj tudi svojo zvesto tovarišico — puško. Naleteeli so na lepega srnjaka, katerega je Golčnik tudi res ustrelil. Hitro so ga slekli, otrebili in pospravili, kar je bilo dobrega, ter odhiteli domov. Doma je dal Golčnik kožo v stroj in to jih je izdalo. Mal je kmalu zaslužil, da je v nevarnosti in je šel urno k lastniku lova in mu je plačal za srnjaka 400 Din. Toda bilo je že prepozno, orožniki so zasledili kožo v strojni, pri Golčniku pa strojarsko priznanico za kožo. Obtoženci so se zagovarjali, da so našli srnjaka že obstreljenega in da ga je Golčnik ustrelil le zato, ker bi bil gotovo v kakem jarku poginil. Obsojeni so bili vsak na 6 tednov težke ječe in morajo plačati še vse druge stroške. Ker pa je Golčnik plačal Germu že 400 Din, mu je sodišče vrnilo priznanico za kožo, tako da bo imel mož vsaj to za sdomin na dragega srnjaka.

Zanimivosti.

NAJVEČJE POSLOPJE SVETA — V RIMU.

Milanski stavbnik Mario Palanti je bil skoraj dve desetletji v Južni Ameriki in je imel tam zelo velike uspehe. Sedaj je napravil načrt za velikansko stavbo v Rimu, ki naj prekosi vse, kar je dosedaj videl svet. 350 m bo zgradba visoka, 290 m široka, imela bo pa 80 nadstropij. Ljubljana je 300 m nad morjem, Šmarna gora pa 370 m nad Ljubljano. V poslopiju bo amfiteater in navadno gledališče, 200 dvoran in 4500 sob. Galerija naokoli bo dolga nad pol kilometra, 80 dvigal bo oskrbovalo notranji promet. Na vrhu velikega stolpa bo svetila močna luč, vidna daleč tja na morje. Mussolini je za to, da se stavba zgradi, italijansko časopisje piše o načrtu zelo veliko. Samo nekaj jih straši: Tako poslopje je prilagojeno ameriškimi življenjskim nazorom in spada le v kakšno ameriško mesto; kako bo vplivalo na notranji značaj Rima?

CIGANSKA KRALJICA.

Pančevo je malo mesto, 25 km od Belgrada. Tu stanuje Lenka, ciganska kraljica. Palača te nekronane kraljice je navadna ciganska koč iz ilovice, brez vsakega pohištva. Tla so iz steptane ilovice in na njih leži blazina iz gosjega perja, ležišče kraljice. Tu sem jo našel ležati, ko sem vstopil v koč, ne da bi bil moral odpreti vrata, ki jih koč sploh nima. Ko me je kraljica zapazila, se je dvignila z izredno gibčnostjo za svojo starost — ima namreč že sedemdeset let — ter mi javila, da bo oblekla tri krila. To je namreč najmanj, kar more storiti, da počasti navadnega gosta. Ko ji je pa moj spremiljevalec razložil, kdo da sem, je kraljica Lenka naglo izginila v kot, kjer je imela spravljeno svojo ropotijo in se vrnila s tremi novimi krili. In ko ji je nadalje razlagal, kaj sem že vse bil, je kar hitela oblačit nova krila. Razen tega si je nadela vse svoje umetne kite, cekine, ovratnice, zapestnice in obroče na gležnje, kakor tudi prstane na roke in noge. Tako se je prikazala v svojem slavnostnem ornatu.

Vprašal sem jo, koliko časa je že kraljica. Na to bedasto vprašanje mi je dala ponosen odgovor:

— Od nekdanj! Jaz sem hčerka kraljice. Moje kraljestvo izvira iz noči časov. Ali ne veš, da so cigani faraonskega rodu? Mi smo potomci slavnega rodu Egipčanov.

Vse to je pripovedovala z veliko zgovornostjo in kretnjami in preklinjala blazne narode, ki tlačijo nebeški rod ciganov.

— In ti, iz katere dežele pa si ti? Kdo je tvoja kraljica?

— Republika.

Ko je slednjič po dolgem političnem razlaganju razumela smisel besede republika, je kraljica Lenka najprvo obilno pljunila v dajavo, potem se je pa začela divje jeziti. Da jo pomirim, sem ji dal par dinarjev, ki jih je hlastno spravila v žep najspodnejšega krila. Nato se je pogovor nadaljeval.

Kraljica Lenka je imela osemnajst otrok od raznih ciganskih »princev«. Zadnji je častitljiv starec, ki se izraža s ponosnimi kretnjami. Za obleko mu služi srajca dopetača, ki je bila nekdanj bela in na kateri se še sedaj poznajo lepe vezanine. Dela ne pozna, ves dan se spreha, polga in vstaja. Kraljica se poča z istim delom. Tako živita udobno v svoji starosti in se ne brigata za draginjo.

Hrana prihaja kar sama od sebe. Cigani se preživljajo z godbo, z ropom, tatvino in bežanjem. Enkrat na teden gre kraljica v Pančevo na trg, sledi ji ves ciganski rod, najprvo moški, potem ženske, slednjič otroci. Ko jih seljaki na trgu zapazijo, zadoni klic:

— Hitro mreže!

In prodajaleci pokrijejo krompir, paradižnike, jajca, piščeta z ribiškimi mrežami in tako skušajo rešiti svoje blago. Ves ciganski rod hodi mimo s prekrizanimi rokami, da ne bi izgledali sumljivo. A komaj so šli mimo, se začujejo obupni klici:

— Manjka mi kokoš!

— Vzeli so mi moj fižol!

Ukradene stvari so izginile, kot bi bile zažarane. Pod katero krilo naj jih gredo iskat? Stražnik se ne gane in prodajalec se udajo v božjo voljo. Bojijo se ciganov in kraljica Lenka bi se s svojimi čarovnijami kruto maščevala.

Lenka pozna celo bodočnost, čita jo vsakemu iz črt na dlani in seljakinje trdijo, da se nikoli ne zmoti. Prorokovala je vojno leta

1914. in prorokuje še hujše in strašnejše; pri tem se ji pa bliskajo njene črne oči, ki so še danes občudovanja vredne.

Po kraljevskem obhodu preko trga se cigani vrnejo v svoje selo — za sedem dni imajo dovolj hrane. Do prihodnjega tržnega dne lahko počivajo na gosjih pernicah ali pa v trati ob zvokih svojih vijolin.

LEP ZASLUZEK.

Na policijski urad v New Yorku je prišel pleskar in je rekel, da umakne tožbo proti nekemu železniškemu delavcu. Na vprašanje, zakaj jo umakne, je odgovoril, da zasluži na dan 4 funte in 10 šilingov in da ne mara zgubljati časa na sodišču. Sodnik mu je rekel: »Z mazanjem hiš zaslužite več kakor jaz z rezanjem pravice.« 4 funti in 10 šilingov je okoli 1420 dinarjev ali 5680 kron.

TALE, GOSPOD UČITELJ!

Učenci so šli v odmoru na dvorišče in so se tam igrali. Seveda so bili vsled igranja v prsti in pesku prav pošteno umazani. V sledeči uri pokliče učitelj Janezka pred tablo; nekaj ni bilo v redu in Janezek je vedel, da bo padlo. Hitro si je obrisal desnico ob hlače, vtaknil levico v žep in je skočil pred tablo, učitelj desnico moleč. Kljub brisanju je bila pa tudi desnica tako umazana, da je rekel učitelj: »Janezek, če mi moreš v vsem razredu pokazati roko, ki bi bila bolj umazana, ti odpustim kazen.« Hitro je potegnil učenec levico iz žepa in se je pobahal: »Tale je, gospod učitelj.«

BRZOJAVLJENJE ČRNCV Z BOBNI.

Vsi potovalci po Afriki se spominjajo vednega zamolklega bobnanja, kojega se domačini poslužujejo za razširjanje in oddajanje novic. Zanimivo je, da razumejo ta jezik potom bobnanja na zelo primitivne bobne vsi črnici, pa noben belokožec. Kapitan Reginald Haselden, paleolog britanskega muzeja, ki je nabiral dve leti v centralni Afriki črne prostovolce zoper Nemčijo, pripoveduje o tem zanimiv doživljaj. Takrat je bil v Ibadah v Nigeriji, v mestu, ki ga sicer ni najti na zemljevidih, dasiravno šteje okrog 200.000 prebivalcev, ki stoje na zelo nizki kulturni stopnji. Ibadah je največja naselbina črncev. Kapitan Reginald je postal vsled večnega zamolklo prodirajočega bobnanja po dnevu in po noči popolnoma nervozen. Nekega jutra je čul, kako njegovi rekruti izvanredno živahno klepetajo. Ko se je informiral po vzroku razburjenja, mu je povedal sergant: »Velika ladja belega moža potopila. Mnogo belih mož utonilo.« Kapitan ni polagal na to novico nobene važnosti. Ko je pa čez tri dni prispelo vsled pokvarjenega telegrafskega voda zakašneno poročilo preko Sierra Leone, da se je potopila Lusitania, je osumnil. Na natančnejše poizvedbe je zvedel le, da so bobnali črnici novico iz Kaira direktno preko afriške celine v Ibadah; in sicer skozi plemena, ki govore popolnoma različne jezike in ki so se deloma ravno med seboj vojskovala.

Morda ne veš,

da je bil 27. oktobra 1728 rojen slavn odkritelj James Cook (izgovori: džejmz kuk; ubit 1779 na otočju Havai); Cooka postavimo lahko v isto vrsto s Kolumbom in Magellanom; da so od 29. do 31. oktobra 1912 v ljuti bilki pri Lule Burgasu porazili Bolgari Turke; da je 29. oktobra 1918 Narodno vijeće proglasilo narodno samostojnost Jugoslovancov uokdanje avstro-ogrške monarhije;

da so napravili v Zedinjenih državah Severne Amerike od 1. julija 1923 do 30. junija 1924 okoli 250.000 km filma od kojih so 80.000 kilometrov v vrednosti osem milijonov dolarjev prodali v inozemstvo — obseg zemlje meri 40.000 km —;

da so začeli na Angleškem za obloženje tal uporabljati namesto linoleja gumi, ki je sicer malo dražji, a veliko bolj trpežen;

da so začeli v Kanadi uporabljati aeroplane za napravo zemljevidov neizmernih ondnotnih gozdov in da stanejo dobri zemljevidi samo eno petino denarja, ki ga sicer izdamo za napravo kart;

da so v angleški grofiji Devon montirali plinov stroj, ki ima 7400 konjskih sil, največji na Angleškem in tretji na svetu;

da je vsled izborne letine padla v Avstriji cena sladkorja v treh tednih za 40 odstotkov in da je cena danes nižja kakor je bila odnosna cena pred vojsko 9000 kron napram 14 do 15 tisoč; 1 kg sladkorja stane danes toliko kot 1 kg fine moke, pred vojsko je pa stal trikrat toliko;

da so dali zrakoplovu ZR III. v Ameriki ime los Angeles (angeli; izgovori los ejndžilih ali los anheles z naglasom na ejn in an) in sicer zato, ker naj bo zrakoplov znak miru; sedaj se bo peljal v mesto istega imena ob Pacifiku, ki mu bo kumovalo;

da peljejo domov v domovino zemsko ostanke pesnika in pisatelja-velikana Henrika Sienkiewicza, umrlega med vojsko (leta 1916.) v Švici;

da so našli na koncu prvega letošnjega polletja v Zedinjenih državah Severne Amerike 15.552.000 avtomobilov, kar pomeni napram lani 20 odstotni povečanje, in da se bo število avtomobilov do konca letošnjega leta dvignilo gotovo na 18 milijonov, z drugo besedo: skoraj vsaka česta oseba bo že imela svoj avto.

Prosveta.

Župančičeva »Duma« v italijanskem prevodu.

Te dni je izšla v italijanskem jeziku prva knjiga prevedena iz slovenščine. (Oto Župančič: Duma — versione di Italo Maffei e di Fany Sinkovec-Mayer. Modena, Tipografia Immacolata. Concezione, 1924). O knjigi izpregovorimo še o priliki, za danes naj podamo le to, kar piše o njej Umberto Urbanas Urbani v Piccolu della Sera ob 23. oktobra, v članku, ki nosi naslov: La »Duma« di Oto Župančič nella versione italiana:

Italo Maffei je izdal te dni podpiran od znane ljubljanske lingvistke Fany Sinkovec-Mayerjeve O. Župančičev poem »Duma« v lepi italijanski obleki. V stolpcih tega lista sem narisal že pred časom delo Župančiča, ki je najboljši slovenski pesnik sedaj.

V uvodu nam pove Maffei, da delo, ki je bilo pripravljeno že l. 1922., ni izšlo prej, ker se tedaj še ni razrešilo pekoče vprašanje Reke. Danes, ko se je odprla svetla pot sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, ni Maffejev prevod le dokaz zanimanja za slovaštvo naših sosedov, ampak je tudi nekako povračilo za to, ker si je literarno društvo v Ljubljani nadelo nalog prevesti najboljše naše pesnike, med temi Gabriela D'Annunzia.

Uvodu sledi kratek članek o slovenski literaturi, ki začena v času reformacije s prevodom Biblije od Primoža Trubarja in Bohoričevih in Dalmatinovih spisov. Ta protestantska dela so bila sežgana od jezuitov na ljubljanskem trgu. Nad pepelom prvih protestantskih del je odgovoril ljubljanski škof katoliško dobo s svojimi Pismi in blagovestji. On je imel mnogo posnemalcev, dokler ni dobila slovenska literatura v sredini XVIII. stoletja velikega mecenar barona Zoisa posnemovalca francoskih enciklopedistov in pesnika Val. Vodnika. Tedaj so začeli zbirati narodne pesmi; v provincah Ilirije, ki jih je ustvaril Bonaparte, so se ustanovljale narodne šole, ljudska kultura se je širila s pomočjo knjig, koledarjev in časnikov. Ustanovila se je znanstvena in filološka Kopitarjeva šola, slavna »Societas Slovenica«. Mladi poetje so komaj čakali dela na polju pesništva, so ustanovili »Kranjsko Čebelico«, priznavajoč se za učence nemške filozofije in italijanske čiste estetične umetnosti. Načelnik te šole je bil Matija Čop, klasični pesnik pa in stvarnik slovenskega pesniškega jezika, ki ga bo slovensko ljudstvo zvalo svojega Petrarco, je bil France Prešeren.

Po dobi letargije, so dobili Slovenci Levstika, Jurčiča, Jenka, Stritarja in v naših dneh, da imenujem samo najbolj znane, melodioznega Gregorčiča, revolucionarnega Aškercarja, romantičnega Tavčarja, sladkega Meška in nad vsemi temi Ivana Cankarja in Otona Župančiča.

Vesten sestavek Maffejev nam služi, da nam poda vsaj obris o razvoju slovenske literature od njenih začetkov pa do današnjih dni. Podatki so točni, sodbe povetini pravilne: škoda le, da se niso preprečile številne tiskovne napake, ki tu-tam pačijo imena pesnikov in naslove del. O Župančiču, seveda, govori Maffei bolj obširno, ker pa je napisal svojo knjigo že pred dvema letoma, ni mogel Maffei govoriti o Župančiču-dramaturgu, ker tedaj še ni končal svojega glavnega dela: »Veronike Dezenike«.

Kaj je »Duma«? O tem poemu, o tem biseru umetniške inspiracije, se je pisalo več kot o vseh Župančičevih zbirkah. Po mojem jo lahko uvrstimo zraven »Grobov« od Foscola. Ti dve pesnitvi nimata sicer skupne klasične lepote; ampak pesem življenja je priklicala v meni pesem smrti. In medtem ko pri Foscolu »neskončna okostja po zemlji in morju seje smrt«, je v Župančičevi pesnitvi življenje tiste, ki seje po zemlji in morju človeške mišice, možgane in srca.

Nemirno, šumno vsakdanje življenje je, ki prenaša svoj človeški tovor od kontingenta v kontingent, iz male Slovenije v oddaljene kraje preko oceana, od tihih poljan in patriarhalnih koč pa do tovrniških turbin in rudnikov. Mala domovina lije preko ozkih meja. »Duma« je pesem domovine in svetločeststva. Plaz ljudi, ki se je razpršil čez svet, govori pesniku, da domovino ne mejijo njena polja, njeni hribi, njene reke, ampak, da objema ta vse svoje sinove, vse vale morja človeštva. V poemu O. Župančiča izgine vse nesoglasje med vasjo in mestom: med zemljo in zemljo, med kontingentom in kontingentom. Take in slične ideje, da po triumfu meča sledi triumf bratstva, triumf dela, prosvete in omike, se blestijo iz klasičnih Župančičevih verzov.

Su la riva del mare
una conchiglia fu colta dal dolore:
e la perla da quel spasimo naque!

(Školjka na morskem se dnu razbolela
la je,
v biser je stisnila svoje vso bol...)

Maffei je prestavil tudi »Z vlakom« in pesem »Mati in sin«, ki sta kot prolog in epilog »Dume«.

Prevod je jasen, točen. Več se ne more zahtevati od prevajalca. Prevajati iz slovenščine, prevajati pesmi in obdržati pri tem

ritem in rime, prevajati predvsem Župančiča, čigar poezija je polna nians v koloritu ni ravno lahko delo.

Maffejev prevod je dokaz, da se tudi na kulturnem polju boljše razmerje med Italijo in Jugoslavijo.

Danes triumfira poleg drugih naših Pirandello v Zagrebu in v Ljubljani, jutri bodo triumfirali v Italiji Ivo Vojnovič, Oton Župančič in Borislav Stanković. Že sedaj lahko ponavljajo Italijani v Jugoslaviji in Jugoslovani v Italiji Župančičeve verzove:

Dov' e la terra straniera?

pane e vino m' offeressero insieme
a parole gentili, che più del pane
mi piacquero al cuore...

(Kje je tučina?)

vina in hleba dobil sem in
dobro besedo, šla mi je v slast
bolj od vina in hleba.)

A. S.

Georges:

Slovenščina in Slobenarji.

V.

— Ich habe mich in die Kuh geworfen. Jaz sem se vrgel v kravo, se mi je opravičil Munla Bekir, ko sem ga dobil neko dopoldne že ali še kolikortoliko dobre volje na Dunajski cesti. Da ne bi bil preveč ljudem v spodbudo, sem ga potegnil seboj. Ko sva jo mahala proti severu, prideva do neke prodajalne, ki je imela v izloži drsalke, to je tisto železno pripravo, ki se pritrdi na čevlje, da se potem človek po ledu drsa, jih je Munla Bekir takoj zapazil in se že začel jeziti na besedo »drsalke«.

— Ta beseda je umetno narejena, toda predmeta ne označa točno. »Drsalke« so živa bitja ženskega spola, ki se drsajo, ne pa priprava, s katero se drsa. Res je, da lahko označa v prenešenem pomenu tudi pripravo, a takih tvorbo se je izogibati, ker lahko nastanejo dvomima. Kako naj se na primer razume, ako kdo reče: Včeraj sem se drsal z izbornimi drsalniki. Ali so to ženske, ali tista drsalna priprava? Zato bi se reklo Schlittschuhe (po ljubljansko: slajbuhni) edino prav samo: drsače, drselje, drsljice, drsalice ali drsala. Res je, da se pravi človeku, ki se drsa, tudi lahko: drsač, ženski pa drsačica ali drsačka, toda, kolikor jaz ženske poznam, ne bi bila nobena počaščena, ako bi jo kdo pohvalil, da je dobra drsačka.

— Enako velja tudi za umetno narejeno besedo »plezalke«, to je tisto železje, ki si ga privežejo brzojavni delavci na noge, da plezajo po brzojavnih koléh. Prav tako se nazivajo tudi platneni čevlji, ki jih imajo turisti, da plazijo po skalnatih stenah. Tudi ta beseda ni priporočljiva, kakor sploh take personifikacije pri umetnih besedah niso umestne. Priprava za plezanje bi se morala pravilno imenovati: plezače, plezulje, plezalice, plezala. To bi bilo za oba slučaja, zlasti za Kletter-schuhe. Za pezalno železje pa umestnega izraza sploh ni treba, ker pravi narod tiši pripravi: kremplje ali krempljaje.

— Za zidarsko klamfo rabijo sedaj besedo »spojka«. To ni prav, ker klamfa ničesar ne spaja, temveč spenja in bi se moralo torej reči »sponka«; a tudi te besede ni treba, ker pravi narod: »zabijača«. Sploh pa pomeni »sponka« die Schnalle.

— Krasna beseda je »zamaškovlek« ali »čepovlak« za nemški Korkzieher. V gorenji ljubljanski okolici pravijo tej pripravi »svedrač«, katera beseda bi se po mojem prav lahko prevzela.

— Uprav monstrum je »zamašnjak« za Schwungrad. Če se vzame za podlago glagol »zamašovati«, tedaj bi se tistemu kolesu reklo »zamašovalac«. Toda Schwung je v tem slučaju po slovensko »omah« in ne »zamaš«. A tudi za Schwungrad ne potrebujemo umetne besede, ker rabi narod za to besedo: kotač.

— Pri tvorbi besed je pri nas vsak le preveč odvisen od nemščine in misli, da je treba slovenske termine prevajati, kar pa ni res, kajti mi mislimo po svoje, Nemec pa po svoje. Res pa je, da nam lahko izraz katerega drugega jezika pomore do lepega slovenskega izraza. Toda tisti, ki besede tvorijo, mora predvsem znati slovenščino. Pri nas pa je večina mnenja, da kdor je strokovnjak v svoji stroki, je strokovnjak tudi v izrazoslovju.

— Novi izrazi morajo biti pripravljeni za izgovorjavo in morajo biti gibki, da se iz njih lahko kaj napravi, na primer iz samostalnika pridevnik itd. Dalje morajo biti napravljeni v slovenskem duhu, po slovenski ideologiji in po pravilih slovenskega jezika. Ne vem, če me razumeš prav. Primer ti pokažem na celih stavkih. Kaj misliš, kako bi se reklo po slovensko: Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charibdim.

»V Scillo pade, ki se hoče ogniti Karibidi,« mu odvrnem.

— Res je; to bi bil prevod. Toda po slovensko bi se to reklo: Bog Kranjca ne zapusti: če ni lačen je pa žejen, če nima denarja, ima pa uši. Ali pa: Rustica natura tenet sua iura bi se reklo po naše: Kmet ostane kmet,

čeprav vse dopoldne spi. Dalje: De mortuis nil nisi bene — Hvala Bogu, da je umrl. Francoski: Cherchez la femme! bi se po slovensko točno reklo: Babo primite! Ild. Kakor pri celih stavkih, tako je tudi pri novih besedah točnost, jasnost in primernost izraza v našem jeziku poglavitna stvar. Saj me razumeš, ne?

»Mh,« sem rekel, dasi mi je ta način prevajanja nov. On pa je nadaljeval videč moje dvome:

— Vidiš: Slovenec gre »na kmetec«, Nemec »na deželco«, Slovencu rožice lepo diše, Nemcu pa dobro. Po nemško je nemogoče reči: In Samstag haben wir ihn gebrochen, aber rechtschaffen — V soboto smo ga lomili, pa pošteno. Prav tako tudi ne: er hat dick geschaut — je debelo gledal, temveč: er hat grosse Augen gemacht. Da je tako slovensko izražanje v nemškem napačno, ve vsak Slovenec, ki nemško zna. Če pa kak Slovenec pravi po nemškem: napravil je velike oči, pa ga ne bo nihče zato debelo pogledal.

— Zadnjič sem čital: sladkanje vina. Tisti gospod, ki je to napisal (naj mi oprostijo), slovenščine ne zna. Sladkati se ne pravi: sladiti in sladkanje ni slajenje. Starši črke sladkajo in zaljubljeni se sladkajo, pes se gospodaruje sladka itd., vino se pa sladi. »Sladkati« se pravi »verzärteln«, sladkati se pa »prilizovati« se in podobno.

— Za »Unterernährung« rabijo pri nas »podhranac«. To je napak, kajti pravilno po slovenski se more reči edinole: izpodhraneno. »Ausräuschern« so ne pravi »izkaditi« (n. pr. jazbeca), temveč izpodkaditi.

— Velik križ je pri nas z izrazi, to pa zato, ker ljudje maternega jezika ne znajo. Edini, ki je znal pri nas besedotvornosti, je bil Cigle. Prišla mi je v roke dr. Homanova zdravniška terminologija. Verjameš, da če bi ne bilo nemških besedi zraven, bi večino slovenskih izrazov ne razumel, razun hlače, plešati, hrana itd., ki pa po mojem ne spadajo v zdravniško terminologijo. Ali veš, da ko sem jo pregledaval, mi je precej las prav na novo poglano iz pleše, in sicer samo zato, da so se mi ježili.

Ker je Munla Bekir postajal vedno bolj glasan, tako da so se ljudje za nama ozirali, sem mu rekel:

»Saj vem, da si žejen. Stopiva no v kako gostilno!«

— Žejen sem pa res, žejen, je rekel z zamolklim glasom in gledal nekam zamišljeno v daljavo, tja proti sv. Krištofu. Ali je na smrt mislil, ali kaj, ne vem, kajti pristavil je z enakim glasom: Pa kako bi bil šele žejen, če bi včeraj nič pil ne bil.

»Munla Bekir, ti ne boš nikoli pameten,« sem mu rekel. On pa je odgovoril:

— To se tudi meni zdi. Pričakoval sem, da bom s štiridesetim letom. Zato sem se bil obrnil do nekega Tirolca, torej strokovnjaka in izvedenca v zadevi pameti, kako naj se ravnam, in on me je podučil, da na štirideseti rojstni dan pravi nekaj: »Mek, mek,« in to je pamet, ki te srečuje. Če to preslišiš, ostaneš prav tako neumen, kakor so drugi ljudje. No, in jaz sem to preslišal.

»Saj »mek, mek« pravi tudi trava, ki raste in to hodiš lahko vsako leto poslušati, morda ti to pomaga,« sem se ponorčeval. On pa me ni čul, ali pa ni hotel, kajti nadaljeval je:

— Samo to Boga prosim, da bi mi dal vsaj dvajset minut pred smrtjo toliko pameti, da bi se svojih grehov lahko veljavno pokesal, kajti sicer se lahko zgodi, da na poslednji sodbi juristi, če jih bo kaj zraven, spoznajo za pravo, da moje kesanje nič ne velja, ker je bilo obujeno v neprištevitost ali nevrtačljivem stanju. Neprištevitost ali nevrtačljivost pravi po nemško unzurechnungsfähig. Tak človek namreč ni sposoben, da se mu kako dejanje v dobro ali v zlo prišteje ali vračuna. Če misliš, da je tak človek neprosoden, se motiš, kajti to je po nemško: nicht beurteilungsfähig; če misliš, da je morda nerazboren, nimaš prav, kajti to je: nicht wahl — ali auswahlfähig; nerazsoden pa tudi ni, kajti to je menda: nicht entwei!t ali auseinanderurtheilungsfähig.

— Če učena beseda po nemškem ne diši, sploh ni znanstvena. Če ni učeni slovenski stavek nemški stavek v slovenski obleki, sploh ni znanstven stavek.

— Nič čudnega ne bo, ako se bo slovenska beseda »dopust« za nemški »Urlaub« zamenjala z doslovno prevedenko »pralistic«, kakor je to besedo v šali napravil profesor dr. Pege. Res pa je, da bi se gotovo lepše slišalo, ako bi se namesto: »grem na dopust« reklo: »grem v pralistic«, kamor naj bi v kratkem zginili vsi Slobenarji.

Narodno gledališče v Ljubljani.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

26. oktobra nedelja: V vodnjaku. Cavalleria rusticana, ljudska predstava po znižanih cenah.

27. oktobra ponedeljek: Zaprti (general. vaja).

28. oktobra torek: Rusalka, slavnostna predstava povodom češkoslovskega narodnega praznika. Izven.

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

26. oktobra nedelja: Pri Hrastovih. Izven.

27. oktobra ponedeljek: Cyrano de Bergerac. Red C.

28. oktobra torek: Zaprti.

Nedelja v Narodnem gledališču v Ljubljani. Drevi je v operi ljudska predstava pri znižanih cenah in sicer se poje komična opera »V vodnjaku« in »Cavalleria rusticana«. Drama pa vprizori Meškovo »Pri Hrastovih«. Začetek v operi ob pol 8., v drami ob 8. uri zvečer.

Slavnostna predstava v naši operi. V proslavo češkoslovskega narodnega praznika priredi Narodno gledališče v Ljubljani v torek dne 28. t. m. slavnostno predstavo, pri kateri se bode pela slavna Dvořakova opera »Rusalka« pod taktirko in v režiji ravnatelja Rukavine. Opera je izvrstno našutirana in bo vsled svoje izredne muzikalne lepote brez dvoma dosegla absoluten uspeh. Na slavnostno predstavo opozarjamo vse prijatelje češkoslovskega naroda v našem mestu. Predpoda vstopnic od danes naprej pri dnevni blagajni v operi.

PRI HRASTOVIH.

(Slavnostna predstava ob 50letnici rojstva pisatelja Ksaverja Meška dne 23. oktobra.)

Tridejanska drama Ksaverja Meška je zajeta iz slovenskega kmečkoga življenja. Posestnik in trgovec s vinom Hrast je vladar v svoji hiši in v svoji družini. Središče vsega dejanja, središče vseh misli, strasti in čustev je plečari, vedno na svojo avtoriteto misleči mož. Prevladovanje v materialni sreči ga je tako prevzelo, da mu je postalo vsako sredstvo dobro, samo če služi razbrzdanim strastem njegove osebe. Zvemo, da je ubil svojo ženo in da je ta scena omračila um njegovi hčerki. Pijanec in zapravljivec je obenem amoralen erotik, ki na podlagi svoje socialne moči zlorablja svoje dekile in jih po vrsti spravlja v nesrečo. Odsli je Francka, ki je svojo poskušeno talvino drago plačala pohotnemu gospodarju. Tilika, vnukinja stare Mice, je Hrastova hči. Dosežena pozicija sili gospodarja, da si jo z vedno novimi grehi poskuša vzdržati. Zadolžen je in zato prisli sin Toneta, da se poroči z bogato Strelčevo Tončko. Sin pa lazi za svojo krvno sestro Tiliko in zanemarljivo nesrečno ženo. Drugi sin Lojze jo tudi ljubi in jo hoče za ženo. Tedaj se izkaže, da je oče zakrivil sinovo krvosramstvo. Hrast brutalno zapodi blagoslovljeno Tiliko, ki v viharni noči utone v naraslem potoku. Ko Hrast po krivem prišeže Franklinemu očetu, da njen otrok ni njegov, je mera njegovih grehov polna. Tla mu spodmakne materialni neuspeh: Ko tast Strolec spozna razmere, se vdruči oženi in tako odda Hrastu z doto možnost gospodarske restitucije. Njegova zadolženost je skoraj javna in v tej negotovi situaciji se ga poloti slaba vest. Kar je v času moči s silo zatrl v sebi, mu sedaj s podvojeno močjo posega v razorano notranjost: pred razpelom, pričo njegove krive prisege, se zruši scela in pogine.

Dejanje drame je kruto in bogato. Pisatelj je, očitno pod dojmom resnične dogodbe, opustil moralno tendenco in narjval dejstva, ki sama pretresljivo učinkujejo. V celoti drama ni dvignjena iz mej resnice; višja celota umetniške resničnosti ji manjka, ker ni simbolično strnjena. Odlomki vzbujajo utis resnične scene, ki se je samo enkrat neke odigrala. Vendar preseneča avtor z odločnostjo in dinamiko. Gradba drame je, posebno v ekspoziciji, pomankljiva. Pesniška moč je na nekaterih mestih neekonomično uporabljena in zato ne vpliva prepričevalno; tako mesto je Frankino popisovanje pisanega robca. Figura Hrasta je socialno težko opredeljena. Tu bi morala dramatikova oblikovalnost predvsem izločati, da bi oseba dosegla potrebno plastiko. Milje pa je pristen in zapusti globok utis.

Naše dramsko osobe je igralo to kmečko igro po individualnih zmožnostih in nazorih posameznih igralcev. G. Levar je bil v resnici impozanten Hrast. S svojim velikim znanjem je prebrodil z lahkoto vse nejasnosti vloge. Glas je bil, čeprav uloga zahteva gromkost, le preveč bobneč, retoričen. Karakter pa je bil dosledno grajen. G. Cesar je v Strelcu podal dober tip, svež in neposreden, kot ga je avtor zamislil. G. Gregorin kot Tone je svojo ulogo premalo poglobil, posebno v scenah z očetom ji ni bil kos. Docela salonski, torej nepristen je bil Lojze g. Rogoza. Malec, g. Kralj, in pastir Tine, g. Jan, sta bila prav na mestu. Ženske vloge so prinesle to pot kreacije pod povprečnostjo.

Občinstvo je sprejelo dramo in avtorja zelo iskreno. O. Župančič ga je slavil na odprti pozornici kot literata, značajnega svečarja; nika in narodnega delavca, ki je za svoje delo trpel preganjanje. Večer je potekel pod utišanim priljubljenega avtorja v splošnem slavnostnem razpoloženju.

Ljudski oder v Ljubljani

1. novembra sobota (praznik Vseh svetih): ob pol 8. uri zvečer »MLINAR IN NJEGOVA HČICA«.

2. novembra nedelja: ob pol 4. uri popoldne »MLINAR IN NJEGOVA HČICA«.

Da bo imelo občinstvo z dežele zvezo s večernimi vlaki, se prične nedeljska predstava že točno ob pol 4. uri popoldne.

Narodno gledališče v Mariboru.

Nedelja, 26. okt. »Zrinjske«. Ab. B.

Ponedeljek, 27. okt. Zaprti. Gostovanje v Ptuj (»Narodni poslanec«).

Gospodarstvo.

Razmatelj Andrej Zmave, Maribor:

Podnebje in vino.

Vinska trta je rastlina, ki rabi sicer mnogo vlage (vode), vendar izobno prenaša sušo, ki mori druge kulturne rastline; to radi tega, ker je njeno koreninje daleč v globlino in široko razpredeno, kjer najde potrebno mokroto. Deževna leta (mnogo krmel) dajejo slabo, kislo vino in narobe. Dobrota kapljice je tedaj v veliki meri odvisna od količine padavin in zato lahko rečemo: čim manj deževja, tem boljše vino v istem kraju. Sploh so redki slučaj, da bi trpela trta radi suše. Od vseh naštetih klimatičnih činiteljev so padavine najvažnejše, ker neugodno uplivajo tudi na ostale podnebne činitelje, n. pr. na toplino, ki ob in po dežju pada, na solnčnost radi oblačnosti, zemlja se pa ohladi radi izhlapevanja vode itd.

V bivši Avstro-Ogrski so znašale povprečne letne padavine 740 milimetrov, v Nemčiji 710 milimetrov. V posameznih vinorodnih krajih so se padavine v dvajsetletju 1881.—1900. porazdelile takole: Moravsko in Nižnje Avstrijsko od 455 do 670 mm, Slovenija 921 do 1264 mm (Cven pri Ljutomeru 921, Ptuj 985, Maribor 986, Krško 1020, Celje 1221, Laško pri Celju 1264), Tirolsko 691 do 1105 milimetrov (Brixen 691, Bozen 733, Meran 744, Rovereto 1015, Trient 1030, Riva 1105), Nemčija 540 do 729 (Mainz 540, Würzburg 588, Trier ob Mosel 681, Karlsruhe 729) itd. Zanimivo je, da izkazuje že navedeni dr. Reich za Prago le 448 in za Lobozice ob Labi, kjer — od nas najbolj severno — tudi vinarstvo — do dobrih vinskih kvaliteta, samo 483 mm; oba kraja ležita tedaj v suhem pasu s pod 500 mm padavin.

Dr. Reich ugotavlja odnošaje med padavinami in vinski kvaliteto takole: v klimatično enotnih področjih pridelujejo najboljše vino tisti kraji, ki imajo najmanj padavin; podnebno neenotna področja se pa ne morejo med seboj primerjati.

Tudi glede padavin je važno, kako se porazdelje na posamezne letne čase, odnosno dneve, osobito v vegetacijski dobi, v koji je — kakor glede solnčnosti — zadnjih pet mesecev (junij—oktober) najvažnejši.

Poljubnih klimatičnih prilik ne moremo ustvarjati, pač pa more človek na nje do neke mere vplivati. Splošno znano je, kako ngodno ali neugodno učinkuje na klimo kakaga kraja smotrna gozdozgradnja, odnosno nespaetna opustitja strnjanih gozdov, razne melioracije, kakor osuševanja in namakanja zemljišč v večjem obsegu, ureditev hudournikov, potokov in rek, goste meje in gozdni nasadi ob vinogradu na pravem mestu l. dr. Tega bi se moral vinogradnik tudi še posebno zavedati pri izbiri sveta, odnosno lege za vinograd.

Vremenska pazovanja so tedaj zelo važna posebno za vinogradništvo. Bolj ali manj dobro se še spominjamo poslednjih sedem letnikov 1917.—1923. Kvalitetno dobre, deloma izobna vinske letine v Sloveniji so bile 1917, 1920, 1921 in 1923., od kojih je bil na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru letnik 1921. najboljši. V kolikor se to ujema z meteorološkimi podatki, kaže preglednica stvarnih opazovanj, ki so dober pripomoček za pravilnejšo oceno raznih letnikov iz tega podnebnega enotnega področja.

V Mariboru znašajo na podlagi trindvajsetletnih opazovanj (1901.—1923.) povprečna letna toplina 9.5°C, povprečne letne padavine 1070 mm in povprečna letna solnčnost 1700 ur, kakor je razvidno iz razpredelnice o meteoroloških opazovanjih na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

g Mesni trg. Cene živine, telet in prašičev dne 25. oktobra 1924 v Ljubljani: voli prvorstni izjemno za kg žive teže Din 13.50—14; voli rejeni Din 13—13.25; voli za vprego Din 12.50—12.75; biki debeli težki Din 13—14;

biki lažji rejeni Din 10—11; krave rejene Din 9.75—10.25; krave klobasnice Din 7—8; teleta težja debela Din 17—17.50; teleta lažja rejena Din 15.50—16.75; teleta zaklana Din 22—22.50; prašiči peršutarji Din 15.25—16.50; prašiči debeli Din 17—18; prašiči zaklani po kakovosti Din 20—21.50; koštruni in ovce debele Din 8—9. Cene se zadnji teden niso spremenile in je ostalo večinoma pri starih cenah. Tudi za bodoče ni pričakovati posebnih sprememb, ker so se cene nekako ustalile.

g Konkursi in poravnave. Razglašen je konkurz o imovini Josipa Okorna, peka v Spodnji Šiški, Celovška cesta 82; konkurz je ukinjen o imovini tvrdke »Accumulator« dr. z o. z. v Mariboru. Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Antona Čebulj, posestnika in trgovca na Jesenicah, reg. pod tvrdko A. Čebulj, trgovina z žitom in moko na Jesenicah; dalje je uvedeno poravnalno postopanje o imovini Josipa Puncerja, trgovca v Laškem; istotako poravnalno postopanje o imovini Katarine Vindišerjeve, posestnice in gostilničarke v Dražencih pri Ptuj ter o imovini Franja Lebana v Rogozi št. 15 pri Hočah; ustavljeno je poravnalno postopanje proti trgovcu Karlu Rayerju, trgovcu iz Maribora, Aleksandrova cesta 57, ker se ni dosegla za poravnavo potrebna večina glasov.

g Vpis v trgovski register. Vpisala se je v trg. register »Adria«, trgovska družba Urban & Ko, prazanje in razpečevanje sladne in zrnate kave. Poslovodje Stanko Urbanc, trgovec v Ljubljani, Ivan Kralj, trgovec v Ljubljani ter Ivan Pestotnik, trgovec v Ljubljani.

g Vpisi v zadržni register. V zadržni register se je vpisala »Mlekarska zadruga« v Cerkljah ob Krki, dalje zadruga za zavarovanje živine v Lavnici, istotako »Bajtar«, registrirana stavbna in kreditna zadruga železniških uslužbencev v Ljubljani ter »Delavsko-kmetijska matica« v Ljubljani.

g Uradni kurzi za november. Za mesec november so določeni sledeči uradni kurzi: napoleonor 265, turška lira 300, angleški funt 310, dolar 69, 100 francoskih frankov 360, 100 švicarskih frankov 1327, 100 italijanskih lir 300, 100 belgijskih frankov 332, 100 holandskih guldinarjev 2700, 100 češkoslovaških kron 208, milijon avstrijskih kron 974, milijon madžarskih kron 908, 100 romunskih lejev 89, 100 bolgarskih levov 49, 100 danskih kron 1195, 100 švedskih kron 1832, 100 norveških kron 985, 100 španskih pezet 932, zlata marka 16.40, poljski zlat 12.50 dinarjev.

g Izrečni občni zbor ljubljanske borze — preložen. Današnji občni zbor ljubljanske borze zaradi premajhnega števila navzočih članov ni bil sklepčen. Vrši se pa na novo v petek dne 31. t. m., ob 15 brez ozira na število navzočih članov.

g Poštno-čkovni promet v septembru t. l. Iz podatkov poštnega ministrstva je razvidno, da se je izvršilo pri vseh poštno-čkovnih zavodih v državi tekom meseca septembra t. l. vplačilo v znesku 1630,513.718 dinarjev, izplačilo pa 1387,827.215 dinarjev. Skupni promet v mesecu septembru t. l. je torej znašal 3018.3 milijone dinarjev napram 2848 milijonom v avgustu t. l. V teku prvih 9 mesecev t. l. je dosegel poštno-čkovni promet 22.907 milijonov dinarjev. V celem letu 1923. je dosegel promet 26.399 milijonov dinarjev. — Saldo vlog je bil 31. avgusta t. l. 221,929.023 dinarjev, dne 30. septembra t. l. pa 242,686.503 dinarjev. Število računov je znašalo koncem avgusta 10.921, koncem septembra pa 11.031. Dne 30. septembra t. l. je bilo pri ljubljanskem zavodu 3930 (31. avgusta t. l. 3912) računov, pri zagrebškem 3644 (3596), pri sarajevskem 2546 (2536) in pri belgrajevskem poštno-čkovnem zavodu 911 (877) računov.

g Vinska in sadna letina na Belokranjskem. Trgatev se je v glavnem vršila prvi teden oktobra, končana pa je bila splošno do 8. oktobra. — Množina pridelka je po različnih legah zelo različna. Povprečno je letos eno tretjino ali slabo polovico normalnega pridelka. Nekateri kraji zlasti v visokih legah niso pridelali skoro nič. Redki so pridelali

normalno kakor lani (občina Kot). Kakovost pa je prav dobra in presega lansko. V metliški okolici so povpraševali že kupci. Slišala se je cena 80 K za 1 mošta in še višje (staro vino, ki ga je pa še malo 80—50 K za 1). Sadja splošno ni bilo nič. Obrodili so pa dobro orehi

Borze.

Dne 25. oktobra 1924.

DENAR.

Zagreb. Prosti promet: Italija 302.50 (3.025—3.055), London 313.50 (313.50—316.50), Newyork 69.50 69.15—70.15, Pariz 3.65 (3.625—3.675), Praga 2.0775 (2.072—2.102), Curih 13.40 (13.45—13.55), Dunaj 0.09825 (0.097—0.099). Tendence slaba, blaga velika na razpolago. Za 100 dinarjev se je danes dobilo: 142 dolarjev, 7.89 šv. frankov, 6.8 šillingov, 101.010 avstr. kron, 47.62 Kč, 32.95 ital. lir, 114.285 o. kron, 27.21 fr. frankov.

Curih. Belgrad 7.45 (7.425), Budimpešta 0.0068 (0.0068), Berlin 1.235 (1.235), Italija 22.50 (22.59), London 23.365 (23.375), Newyork 520.— (519.70), Partz 27.10 (27.15), Praga 15.475 (15.475), Dunaj 0.007395 (0.007325), Bukarešt 2.95 (2.925), Sofija 3.775 (3.775).

Turistika in sport.

Sportni teden.

Toliko zanimivega kakor pretekli teden ne moremo poročati. Vendar je pa ena stvar zelo važna: pristop ali dopuščenje Nemčije k Olimpijskim igram leta 1928., v Amsterdam. Levald, zastopnik Belgije v Olimpijskem odboru, je govoril v Ženevi o tem s predsednikom baronom Coubertinom, znanim stvariteljem modernih Olimpijskih iger. Ameriškemu članu je Coubertin izjavil, da bo Zveza narodov leta 1928. popolna in da bodo tudi Nemci med tekmujočimi. Igre bodo pokazale, da se narod ne sovraži več in da so odstranjeni vsi predrski. To izjavo je baron Coubertin ponovil v »Revue de Genève«, časopisu za mednarodni sporazum narodov. Njegovo geslo je: »Vse igre za vse narode«. Tudi ni za to, da bi se izključila telovadba, veslanje itd., kakor to nekateri hočejo; pravijo, da je program preobširen. Nam se zdi, da imajo le-ti prav in ne Coubertin. »Naša Zveza narodov je sedaj popolna. Upajmo, da se bo potem Olimpijskih iger mladina naučila, kako mora združevati moč s preudarkom, mir s strastjo, čistilepše s ponižnostjo.« Lepa olimpska izpoved!

Zadnjič smo pisali, da bi bil Brunier zboljšal Vanderstuyffov rekord, če bi se pri 95. kilometru ne bil pokvaril motor — voditelj. Takej nato smo brali, da se je Brunieru pri drugem poskusu namera posrečila in je rekord sedaj 112.74 kilometrov.

Avstrijski rekord na 10.000 m je zboljšal Tuschek za 23 sekund. Prej ga je imel Kühnel. Sedaj je 33 : 52.8. Uspeh je prav dober, zlasti še, ker je pihal hud nasproten veter. — Švedski desetbojni rekord je zvišal Helge Jansson na 7250.33 točk; prej Nilson s 7218 točkami. Janssonovi rezultati so: 100 m 11.4; skok vdaljavo 6.38 m; kroga 12.71 m; skok v višino 1.85 cm; 400 m 54.4; 110 m staje 17.12; diskos 35.16 m; skok s palico 3.2 m; kopje 51.62 m; 1500 m 5 : 03.2. Rekord Amerikanca Indjanca Thorpea pri Olimpijskih igrah v Stockholmu l. 1912. je 8412.955 točk! Takrat, ko je zboljšal Jansson švedski rekord, je dosegel Lindström poleg že omenjenega svetovnega rekorda v metu kopja (66.62) oboročno 113.7 m.

Svetovni mojster v dviganju težkih uteži (185.6 kg s sunkom) K. Svoboda je obiskal grofa Pallavicini, ki se je bil v osemdesetih letih ponosrečil na Vel. Kleku (Groß-Glockner). Grof Pallavicini je bil prvi atlet, ki je pred sodniki dvignil obojerno s sunkom 100 kilogramov in tako postavil temelj rekordu, ki ga ima sedaj Svoboda s skoraj še enkrat tako veliko težo.

Med tednom smo poročali, da se je zopet pojavil sloviti ruski rokoborec Podubni, star sedaj že 53 let. Bil je najboljši med najboljši-

mi, še dosti boljši kakor nam znani Zalkin, sicer pa velik njegov prijatelj. Boljševiki so ga zaprli, bolnega in onemoglega. Pa nihče ni nič vedel o njem. Naenkrat se je pojavil v Kavkazi, sedaj pa v Budimpešti in Berlinu. Še zmeraj se bori, pravijo, da z dobrim uspehom. Pisali smo, naj nam poročajo kaj bolj zanimivega, in bomo seveda našim bralcem vse takoj javili.

Angleži so sestavili seznam najboljših tenis-igravcev sveta. Takle je: 1. Tilden; 2. Richards; 3. Ruderson; 4. Johnston; 5. Lacoste; 6. Borotra; 7. Kinsen; 8. Patterson; 9. Cochet; 10. Alonso. Ameriški seznam je malo drugačen.

PRAVILNIK SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA ZA OBISK KOČ S STRANI TURISTOV POZIMI.

S. P. D. dovoli, da uporabljajo turisti in zimski športniki njega planinske postojanke izven poletne sezone. V ta namen da društvo napraviti od vseh svojih planinskih zavetišč, ki prihajajo za turistiko in šport v poštve, po več ključev in sicer za vse koče v Triglavskem pogorju po tri ključe, za ostale koče pa po dva ključe. Po en ključ od vsake koče bo spravljen v društveni pisarni SPD, po en ključ pa pri zaupniku, ozir. oskrbniku koče. Pri kočah, ki so dostopne iz raznih izhodišč, kakor n. pr. Triglavske koče, bo spravljen po en ključ tudi pri zaupniku v drugem izhodišču (tako bo spravljen po en ključ Triglavskih koč v Bohinju, po en ključ pa v Mojstrani). Zimski turisti in športniki smejo posejati koče pozimi le pod vodstvom odbornika Osrednjega odbora ali avtoriziranega vodnika ali v to posebej pooblaščenega zaupnika.

Vsak zimski izlet se mora najmanj tri dni pred odhodom prijaviti v društveni pisarni. Hranitelji ključev, t. j. pisarna Osrednjega odbora, kakor tudi zaupniki na deželi, morajo voditi točno evidenco posetnikov koč pozimi. V ta namen morajo vpisati v posebno knjigo vse izletnike imenoma, navesti dan odhoda in smer izleta.

Hranitelji ključev smejo izročiti ključe od koč vodjem izleta samo proti pismenemu dovoljenju društvenega predsednika ter proti plačilu za zimski poset posebej določenih pristojbin.

Vodja izleta mora tudi podpisati poseben reverz, v katerem jamči osebno za vso eventualno škodo, povzročeno od njegove družbe. Zavezati se mora dalje, da bo skrbel v koči za popolen red in snago ter da bo štedil s kurivom. Vodja izleta mora tudi društvu sporočiti, v kakšnem stanju se je koča nahajala, naznaniti mora eventualne poškodbe vsled vloma, naznaniti zalogo drv itd.

Pristojbina za zimski poset koč znaša za člana SPD 20 Din, za nečlana pa 40 Din za dan, za dijake po 10 Din. To pristojbino mora za celo dobo izleta za vsakega posetnika porabiti hranitelj ključa od vodje izleta pred izročitvijo ključa. Takoj po končanem izletu mora vodja ključe vrniti, ker se sicer zaračunajo pristojbine za vsakega člana kakor za normalno bivanje v kočah. Za plačilo pristojbin je društvu osebno odgovoren vodja izleta.

Pristojbina se mora plačati za vse dneve izleta, odšleje se samo dan izročitve in dan vrnitve ključa. V vsakem slučaju pa se mora plačati pristojbina najmanj za en dan.

Osrednji odbor SPD.

HASK (Zagreb) : Ilirija. Danes ob 15. uri se vrši na igrišču Ilirije nogometna tekma med Ilirijo in Hrv. Akademskim SK iz Zagreba, enemu najmočnejših nogometnih moštev države. HASKovo moštvo je že večkrat nastopilo reprezentativno za Jugoslavijo in za Zagreb. Ilirija je podala v prvenstvenih tekmah zelo dobro igro in se pokazala v stano-vitni dobri formi. Smatrati jo je v sedanjih formi za HASKu enakovrednega protivnika, kar jamči za zanimivo in skrajno napeto igro. — Predprodaja vstopnic se vrši še nades do 11. ure v trgovini J. Gorec na Dunajski cesti. Ker je računati ob ugodnem vremenu na znatno večji poset publike kot običajno, se priporoča nabaviti vstopnice čim več v predprodaji. Mladinske karte po 3 Din za mladoletno do 14 let se izdaja samo pri blagajnah na igrišču. Tekma se vrši ob vsakem vremenu.

Kolesarske dirke. V nedeljo dne 2. novembra priredi kolesarska sekcija SK Primorje kolesarske dirke na svojem tekališču. Prireditelj je po preobratu prva te vrste v Ljubljani in bi se morala vršiti že danes. Pričakuje se obilna konkurenca, sosebno z ozirrom na to, da so prireditelji prvo točko svojega razpisa v toliko spremenili, da imajo pravo starla vsi dirkači brez izjeme, če so včlanjeni v kak klub ali ne. Uprava igrišča SK Primorja stavlja od pondeljka dne 27. t. m. dalje na razpolago tekališče v svrhu treninga vsem prijavljenim dirkačem. Prijave do 29. t. m. je nasloviti na kolesarsko sekcijo SK Primorje, kavarna »Zvezda«.

SK Slovan (Ljublj. akad. sp. klub). Danes v nedeljo se odigra ta za placement v II. razredu nadvse važna tekma. Oba kluba sta se temeljito pripravila na to srečanje ter bosta dala vse iz sebe, da si osigurata zmago. Pričakuje se torej hud in oster boj. Kot favoriti velja SK Slovan, toda v nogometu iznenadenja niso izključena. Tekma se vrši na igrišču SK Ilirije ter prične ob 10.30. Ob 9. nastopita obe rezervi.

Meteorološka opazovanja na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

Razdobje	Temperatura °C								Padavine v mm								Solnce je sijalo ur (solnčnost)							
23-letna povprečnina (1901.—1923.)	9.5° C								1070 mm								1700 ur							
Celoletne povprečnina	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923			
	9.2	9.6	9.2	10.—	10.—	9.—	9.9	1050	1075	1229	957	751	936	1203	1921	1670	1.24	1349	1700	1792	1919			
Mesečne povprečnina (8 mesecev):																								
Maroc	2.7	5.3	6.4	7.9	6.6	7.1	5.8	80	37	66	33	2	76	84	102	131	126	171	236	151	155			
April	7.5	11.8	7.6	12.—	8.3	8.3	8.7	86	65	156	97	177	156	138	126	153	84	126	105	149	140			
Maj	15.4	14.8	11.5	16.6	15.9	14.8	15.6	41	121	63	102	73	01	38	230	207	195	171	210	236	299			
Junij	19.3	15.2	17.—	16.—	16.4	17.9	14.2	13	105	88	197	114	97	196	304	189	226	47	95	196	167			
Julij	19.5	18.6	16.6	19.8	20.8	19.4	19.6	141	105	226	85	61	30	127	252	201	193	187	206	291	287			
Avugust	19.8	16.8	18.6	17.2	19.8	19.1	18.6	93	220	128	127	72	42	92	314	204	169	122	253	286	266			
September	16.4	15.8	10.5	16.1	14.8	13.5	14.9	43	128	107	65	14	212	112	221	186	235	118	228	99	177			
Oktober	12.4	9.6	8.1	7.2	11.4	7.4	13.—	178	141	111	41	62	145	36	84	96	78	126	191	31	174			
	14.1	11.9	12.7	14.1	14.2	13.4	13.8	674	922	945	754	575	849	828	1633	1337	1306	1068	1525	14.9	1665			

Poprečno

v osmih mesecih.

Skupno

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

Prostovoljna javna dražba

zapuščine pok. Maksa Paulina iz Črnomlja se bo vršila v NEDELJO, 9. nov. 1924 ob 13. uri (1. uri) popoldne na licu mesta, v Ručetni gori pri Semiču, in sicer: 1 vino-grad v izmeri ca 3000 m² z zidanim, izklicna cena 65.000 Din. — V PONEDELJEK, 10. nov. 1924 ob pol 9. dop. 1 njiva v Okljuku, izklicna cena 12.000 Din; ob 11 dop. 1 njiva v Loki, izklicna cena 7.000 Din; ob 14. uri (2. uri) popoldne razno pohištvo, posode, knjige in razne zbirke. Sprejme se še nekaj UCENECV (tudi začetnikov) v privatni pouk v angleščini. Naslov v upravi lista št. 6692.

SAMOSTOJNEGA OSKRBNIKA

starejšega, poročenega, s 4 odraslimi otroci, večnega gozdarstva, poljedelstva, živinoreje in sploh ekonomije, sposobnega voditi vsako korespondenco in knjigovodstvo, sprejme veleposredstvo. Njegovi dohodki: polovica užitina iz pridelkov, ostalo po dogovoru. Stanovanje v hiši z lastnim pohištvom. — Ponudbe na upravo lista pod »Vesten in pošten« 6688.

Mizarska dela

razpisuje »Mladinski dom« na Kodeljevem. — Rok do 29. OKTOBRA 1924.

ŽELOD,

BUKOV ŽIR, LIPOVO SE-ME in SUHE GOBE plača najbolje »FRUCTUS«, Ljubljana, Tabor št. 2 in Krekov trg št. 10.

Pristna ljutomerska namizna in prvovrstna

buteljčna vina

letnik 1921 in 1923 nudi za takojšnjo dobavo iz svoje zaloge po ugodnih cenah GJURO VALJAK, Maribor.

VSAKO soboto in nedeljo krvave in rižev

KLOBASE

vsak petek morske in doma-
če RIBE, vsak četrtek divjega
ZAJCA priporoča gostilna
NIDMAR, Sv. Jakoba trg 5.

Kontoristinja

za zadrugo na Gorenjskem se išče. — Prednost imajo v okolici Kranja stanujoče. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Zadruga«.

Trgovsko AGENTURO in KOMISIJSKO TRGOVINO obavlja

»Posredovalec«

Ljubljana, Sv. Petra c. 23. Sprejme se pridna, zanesljiva SLUŽKINJA

Ki se razume nekoliko na go-
spodinjstvo, k. majhni dru-
žini. Naslov pove uprava
lista pod št. 6650.

Spretno KUHARICO

mlajšo izveščano moč z več-
letnimi izpricvali, ISCE dru-
žina treh oseb v sredini Ljub-
ljane. Sprejem takoj. Plača
po dogovoru. — Naslov pove
uprava lista pod št. 6673.

STOJNICA

za prodajo živil z inventar-
jem ugodno naprodaj. Naslov
v upravi lista pod št. 6677.

Kupim do 100 vagon. bukovih
in hrastovih drv.

Pošiljatelj v teku štirih me-
secev z označbo franko Pod-
brdo. — Ponudbe na: I. CIR-
MAN, Ljubljana 7, Planin-
ska cesta št. 271. 6678

Bombaževa predilnica
in tkalnica TRŽIČ

Ed. Olanzmann in And. Gass-
ner v Tržiču išče spretnega

PAZNIKA

ali vratarja ozir.
nočnega čuvaja
(bivš. stražnika ali orožnika)
Ponudbe na gornji naslov,

LESNE INDUSTRIJE

trgovci in prodajalci, intere-
sirani na eksportu rezanega
lesa in lesa za gorivo (prva
pošiljatelj do 100 vagonov
drv za kurjavo), se pozivlja-
jo, da javijo svoje naslove,
dobavne pogoje in cene »Po-
sredovalcu«, Ljubljana, Sv.
Petra c. 23, I. nadstropje. —
Stalni eksport!

DIJAKI

se sprejmejo na hrano in sta-
novanje pod dobrim nadzor-
stvom. Naslov v upravi. 6671

PRODA se mali

KRIŽEV POT

lep, pripraven za kako kape-
lo ali tudi sobo. Naslov pove
uprava lista pod št. 6675.

Koruzno MOKO
za krmo, iz popolnoma zdra-
ve koruze, in prave

ogrske OTROBE

nudi tvrdka AL. & M. ZOR-
MAN, Ljubljana, Stari trg 32.

Angleške prevode

osobito za trgovsko kore-
spondenco (iz angleškega na
slovensko in obratno) — se
oskrbi točno in brezhibno.
Tajnost zadržana. Poasnila
pri Aloma Comp., Ljubljana.

POSESTVO

ob cesti, 5 km od železnice,
NAPRODAJ zaradi družin-
skih razmer. Hiša, vsa go-
spodarska poslopja, okroglo
20 orolov njiv, travnikov, vi-
nograda in gozda, velik sa-
dovnjak. Pojasnila daje dr.
Srebr, Brežice. 6587

KUPIM stare, dobro ohranj.
specer. stelaže.

Ponudbe na upravo »Sloven-
ca« pod št. 6662.

KROJE (muštre)

po najnovejši modi, poljubne
za dame in gospode, razpo-
šilja Knafeč Alojzij, strokov.
učitelj za krojaštvo, Ljublja-
na, Križevniška ulica št. 2.

Strugarski

pomočnik se sprejme takoj v
strugarski delavnici s pogor-
nom. Vekoslav Babič, Gornja
Rečica, Laško. 6627

Naprodaj 2 peči

na plin in na žaganje pri g.
Breskvarju, ključavn. mojstru
na Sv. Petra nasipu.

Ne zamudite!

UGODNA PRILIKA! Mod-
no blago, križasto in črasto
za krila in kostume po baj-
no nizkih cenah. Vse od opu-
stivne trgovine velika prodaja
vsega manufakturn. blaga,
sukna itd. po vsakih spre-
jemljivih cenah pri JOS.
BEDRAC, Aleksandrova 12.

Trgovski UCENEC

se sprejme pri tvrdki FR.
PRIJATELJ, trgovina z m.š.
blagom in dežel. pridelki v
Tržišču (Dolenjsko). Ucenec
mora biti od poštenih stari-
šev, ki ima veselje do trgo-
vine, prim. šolsko izobrazbo
in je več slov. in nemškega
jezik. Pogoji pismeno.

KUHARICO

in SOBARICO
samo poštene in pobožne
devojke, ISCEM k dvema
osebama. Plača po dogovo-
ru. Naslov: VERA KASU-
MOVIC, soproga zdravnika,
Koprivnica, Hrvatsko. 6643

Kupim ŽELOD

in ŽIR. Ponudbe s ceno pod
šifro »ZELOD« na upravo.

Kuharica

za prepr. kuho, vajena vsa-
kovrstnega dela, se sprejme
v manjše župnišče PREM-
SKOVO pri Kranju. 6663

SPREJMEM v učenje

krepkega dečka

poštenih staršev, kateri ima
veselje do KOVASKE obrti
(izdelovanje poljskega oro-
dja in strojev). R. Ravnikar,
Radeče—Zidani most.

Rezanje drv

z motorno žago po Din 15.—
za kubični meter priporoča L.
ILERSIC, Friškovec (za bel-
gijsko vojašnico, 5861

PERJE

kokošje, račje, gosje in
gosji puh, oddaja vsako
množino po z merni
ceni tvrdka

E. Vajda, čakovec

Kdor pride v Maribor,

naj ne zamudi obiskati moje

trgovino z najboljšo emajli-
rano - pločevinasto POSODO,
kakor tudi porcelanasto in ste-
klo robo. — Cene zelo ugod-
ne — pričajate se!

A. VICEL — Maribor,
Glavni trg št. 5.

NAZNANILO!

Večja množina raznih otro-
ških in igračnih VOZIKOV
(ostankov posameznih vzor-
cev) tovarne »Tribuna«, se
po znatno znižani ceni prodaja
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Elektrotehnično podjetje

ALOJZ ARHAR in drug

Sp. Šiška, Sv. Jerneja c. 47

prevzema vsa elektrotehnična
dela, gradnje manjših elektro-
tehničnih daljnovodov in in-
stalacij po najnižjih cenah.
Točna postrežba! 5695

J. Stjepušin

Sisek

priprava izborne

tamburice,

strune

partiture

in ostale

potrebščine

za vsa

glasbila.

Pozor kmetovalci, obrtniki!

Prevozni MLINI

za domače mletje (pogon 3
KS) so na ogled in prodajo
pri: PODBOJ, Sv. Petra ce-
sta 95, Ljubljana, 6576

DREMOG

Trboveljski, libovski,
ormoški in visokokal-
orični trobnodoljski
(spec. za centr. kurjavo)

po najnižjih cenah

dobavlja

DOM. ČEBIN

trg. s premogom

Ljubljana

Wolfova ul. 1./II.

MEBLOVANA SOBA

za 2 učenca, obrtnošolca, po
možnosti s hrano, se išče.
Ponudbe na Ing. RUDOLF
TREG, Gosposvetska c. 12
od 12. do 2. ure. 6594

Drva

trboveljski

premog

H. Petrič

Ljubljana

Gosposvetska cesta 16

Telefon 343

ZNANA

PROMETNA PISARNA

z meblovanim stanovanjem
se za 120.000 dinarjev prodaja.
Dopisi pod »Rentabel« 6589
na upravo »Slovenca«.

Galoše,

pneumatika in druge
gumijave predmete
sprejema v popravilo
tvrdka

Viktor Bohinec

(Continental)

Dunajska cesta 21.

Dečko s 4 gimn., 17 let,
pošten, išče me-
sto VAJENCA v trgovino z
meš. blagom pri lrsčanski
rodbini. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 6323.

Krepkega dečka

popoln. zdravega in strogih
staršev s prvovrstno šolsko
izobrazbo, 165 cm visok —
ISCE za takojšnji nastop
večja uanufakturn. in spece-
rijska trgov. v večjem trgu.
Naslov v upravi pod 6605.

HIŠA naprodaj

nova, v zelo prijetnem in
prometnem kraju, s takoj-
šnjim stanovanjem; 4 sobe,
kuhinja, predsoba, jedilna
shramba, pralnica, 2 pro-
storni kleti, 2 verandi, spo-
daj in zgoraj ter 400 m vrta
tik predmestja Ljubljane. —
Kje, pove upravnistvo »Slo-
venca« pod štev. 6559.

Franc Erjavec

»pri zlati lopati«

trgovina z železnino

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

(pre) Hammerichmidt)

priporoča svojo bogato za-
logo ravnovrstne telesnine
ter tudi prvovrstni dalma-
tinski »Portland cement« po
niski ceni.

ISCIMO

BUKOV GOZD

pripraven za produciranje
oglja. Vpoštev pridejo le ob-
jekti v velikosti preko 100
hektarov. — Event. se

gozd tudi kupi.

Direktne ponudbe z natanč-
nimi podatki na »CARBO-
FAG«, d. d. Zagreb, p. p.
74. Posredovalci izključeni.

Ing. Rudolf Treo

stavebnik

vred samo,

Gospodsvetska c. 12.

Gradbeno

podjetje

ing.

Bukič in drug

Ljubljana

Bohoritova ul. 42.

Odeje

velike 145 X 200,
dobro prešite, iz
močnega rožnatega kambrika,
s lino pavolo, po 220 Din;
fini flanel porhant po 14 Din
in razne

ostanke po

skoro

polovični ceni razpošilja po

pošti »TEKSTILBAZAR«,

Ljubljana, Krekov trg. —

Zahtevajte novi cenik! 6543

Priporočamo tvrdko

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešerno-
vega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev,

brisačk, kloba, belega in

rujavega platna, šifona,

kravat, raznih gumbov, žlic,

vilic, sprehajalnih palic, na-
hrbntnikov, potrebščin za

šivilje, krojače, Solingen

in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

AGILEN

ZASTOPNIK

ISCE zastopstvo večjih tvrdk.

Izvežban je za vse stroke. —

Ponudbe na upravo lista pod

šifro »Zastopnik« št. 5895.

Pravi angleški

KOKS

za industrijo in kovinske

obrti.

PREMOG

IN DRVA

v vsaki množini

dobavlja

Josip Svetič

Ljubljana, Resljeva cesta 3.

Največje vrtnarsko podjetje

v Jugoslaviji

»VRT«

Džamonja in drugovi,
družba z o. z., Maribor. —
Največji izbor raznovrstnih
plemenitih sadnih dreves (ce-
pov) v najplemenitejših vrstah
in v vseh oblikah. Plemenite
vinske trte na amerikanških
podlogah, kakor tudi cepe in
podloge istih. — Seme zele-
njave, cvetja in gospodarskih
rastlin. — Cvetje v loncih in
razno okrasno grmovje in
drevje imamo celo leto! Za-
htevajte cenike!

Detel, no seme,
1 žol in goba
kupa
Sever & Komp.,
Ljubljana,
Wolfova ul. 12.

Trboveljski premog

drva

angleški premog

slezijske brihete

dobavlja ILIRIJA tu

Kralja Petra trg 8. tel. 220

Plačilo tudi na obroke.

Inserirajte v »Slovencu«!

Jelka!

V narodnem domu

v Mariboru

pri novem gostilničar. Osetu
je zopet zbirališče Slovanov
vseh strank. Prvovrstna ku-
hinja in pristne pijače. Spre-
jemajo se tudi abonenti na
hrano. 6329

D. Zolenznik, Ljubljana, Mirje 4.

Inserirajte

v »Slovencu«!

Popolnoma varno naložite denar v

LJUBLJANSKO POSOJILNICO

R. Z. Z O. Z.

Zahvala.

Za mnogo dokazanega sočutja o priliki izgube našega predragega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Franc Korbarja

poštarja in posestnika

ter osobito za številno spremstvo na njegovi zadnji poti, izrekamo vsem našo najiskrenejšo zahvalo. — Posebno pa se zahvaljujemo kr. poštini direkciji v Ljubljani ter gasilnemu društvu Štepanja vas.

Spod. Hrušica, dne 25. oktobra 1924.

ZALUJOČI OSTALI

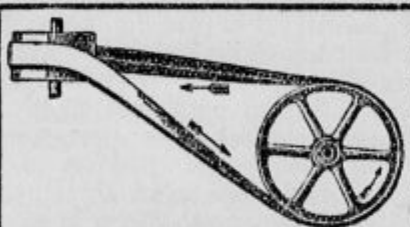
Pozor! Pozor!

Perice, kopališča, bolnice, hoteli, sploh vsi, ki imate opraviti s pranjem perilal

Izumil sem uad vse praktičen pralni stroj, ki zahteva polovico manj delavne moči, porabi polovico manj mila, povsem izključuje vsako poškodbo perila in je vrhutega zelo poceni. Stroj je strokovnjaško preizkušen, tozadevni patent je že prijavljen in sprejemam proviz. polnike v svrhu razpečavanja. Vrhutega sprejemam naročila na leseno galanterijsko blago, lesene igrače, jermenice (Riemenscheibe) okvirje, okvirje za vezenje, obešalnike itd.

MARIJAN KOMPARA,

stroj. mizarska delavnica, MARIBOR, Cesta na Brezje 17.

Rezano je samo iz najbolj volovskih krupovov garantirane težina 0-98—1. šivano, lenlje in in protegneno v vseh menzijah na skladišču

A. Lampret, Ljubljana, Krakov trg 10. Telefon 247.

Tvorniško skladišče: Zagreb, Ilica 44 Dvorište (Hotel Royal) Telefon 20—54

KLAVIRJE,

HARMONIJE, popravlja in uglašuje poceni kakor tudi priporoča svoje najboljšje klavirske instrumente. R. WAR-BINEK, izdelovalec klavirjev v Ljubljani, Hlišerjeva ul. 5.

KUHARICA

vajena tudi boljše kuhe, išče mesta pri manjši družini, vdovcu ali samskemu gospodu. Zmožna je samostojnega gospodinjstva, gre tudi kot opora k gospodinj. Naslov pri upravi pod štev. 6611.

Prosto stanovanje

delež na polju in vrtu, se da v pokojen, zakonskim ali obrtniku brez otrok, na večjem posestvu na deželi. Zahiteva se pomoč pri lahkem gospodar. poslu in vrtu. — Poizve se: M. Trenz, Draškovec, št. Jernej, Dolenjsko.

NOVA VILA

kupcu takoj na razpolago, obstoječa iz 5 sob in vsemu pritlikunam, se proda. Vila je 7 minut od postaje Kranj, v lepi legi. Posudbe prosim pod »Lepa vila« 200.000 Din na V. Kranj, polir, Kranj, kjer se lahko tudi ogleda.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI naznanja tužno vest, da je nje dolgoletni revizor, gospod

Hinko Peternel

računski nadsvetnik

dne 28. oktobra izdihnil svojo blago dušo.

Časten mu spomin!

LJUBLJANA, dne 25. oktobra 1924.

Ravnateljstvo

VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „UNION“.

Hranilne vloge se obrestujejo

naiboliše

z ozirom na višino zneska in obpovedni čas. Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker posedujejo Vzajemna posojilnica večino delnic stavbne dolniške družbe hotela „Union“ v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

VILEM BIZJAK

GOSPOSVETSKA C. 7 parna pekarna MARIJIN TRG 2

Elavna zaloga in prodaja keksov iz Rog. Slatine

Albert-kekse, à kg	Din
Vaniljni	34.—
Milk-	54.—
Nič-Nac-	33.—
Petit Beurre-	30.—
Slatinski	36.—
Mandeljevi	37.—
Smetanovi	43.—
Familjni	38.—
Mixed, čajna mešanica	36.50
Pastence, različni	Din 50.—
Obliži za torte	od Din 49—52.—
Zdravilni prepečenec, zavoj	Din 1.—
	Din 6.—

Napolitanke, Adria-piškol, medeno in druge vrste blago.

PREPRODAJALCI PRIMEREN POPUSTI

LOKOMOBILI 10-500 HP

Wolf-Lanz novi ali popolno generalno popravljani in preizkušeni s tovarniškim jamstvom in montažo.

Sirovoollini - Diesel - upojni plin - motori

BRAČA FISCHER B. ZAGREB

Pantovčak 1 b. Pogledajte naše veliko skladišče

Za žalne dneve

SE PRIPOROČA CVETLICARNA

VIKTOR KORSIKA

LJUBLJANA :: Kongresni trg

v napravo žalnih vencev, šopkov in nagrobnih aranžmajev od najpreprostejšega do najfinejšega izdelka. — Žalni kakor tudi drugi trakovi vedno v zalogi.

CENE SOLIDNE. POSTREZBA TOČNA.

Mednarodni transporti

I. Bonča

LJUBLJANA, BEOGRAD, MARIBOR, Šelenburgova 7/II. Obiličev venac 12. Aleksandrova 44.

Vrši carinsko posredovanje in vse špedicijske posle. Prekrbuje dovoljenja za carine prosti uvoz industrijskega materiala. Prevzema transporte za tuzemstvo in za vse ostale države po fiksnih cenah. — Ker so s 1. novembrom uknjene železniške carinske agenture, se kot domače podjetje priporoča gg. trgovcem in industrijalcem s prošnjo, da se za vse carinske in špedicijske posle poslužujejo njegovega posredovanja. — Poslovanje strogo strokovno in solidno.

Slavnemu občinstvu naznanjamo, da bo vozil avtobus od srede, 29. oktobra redno od 8. ure zjutraj dalje do poznega večera na pokopališče. Cena za enkratno vožnjo 5 Din. POSTAJA-LIŠČE GOSTILNA »PRI FIGOVČU« na Dunajski cesti. Se priporoča ADAMIC & KOMP.

Za šiviljo

bi se rado izučilo pošteno in pridno dekle iz dežele. Šivilja, ki bi jo vzela v učenje, naj sporoči svoj naslov na A'oma Company, Ljubljana.

Kupim FIŽOL

ribenčan, prepelčar, mandalon itd. Ponudbe na I. Tome, Ljubljana, poštni predal IV.

ANGLEŠČINA!

Privatne ure in tečaje za začelnike je zopet otvorila Miss Farler, Dvořakova ul. 3 III, (hiša Tönnies-Obnova).

TRGOVINA

in GOSTILNA

na deželi se odda s celim inventarjem radi preselitve pod zelo ugodnimi pogoji v našem. Prevzem takojšen. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Agilnost 6687«.

GOSPOD 32 let star, v trg. mešani stroki naobraž., bivši državni uslužbenec, IŠČE MESTA — kot delovodja, skladiščnik, potnik, oskrbnik, upravitelj, najraje pa kot obč. tajnik kje na deželi; vešč je tudi v voj. zadevah, pisarni-skih delih in cirilici. Ponudbe na upravo pod Soliden 6695.

Prva žebljarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamnigorici

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija) Brzjavke: Zadruga Kropa Telefon interurban: Podnart 2

Žebliji za normalne in ozkotirne železnice — Žebliji za ladje, črni ali pocinkani — Žebliji za zgradbe, les itd. — Žebliji za čevlje — Spojke za oare in proge — Spojke za ladje in splave — Železne brane — Kijake za podobne, zid, cevi, žlebove itd. — Vijaki z maticami — Podložne pločice — Matice — Zakovice za tenderje, kotle, mostove, sode, pločevino, kolesa itd. — Vijadni cepi — Verige

Vsi v našo široko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje — Ilustrovani ceniki na razpolago

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Cernigoj.

(Dalje.)

5

»Princ Abi, zaničevati tiste, katere so bogovi udarili, pa naj bodo že kralji ali kmetje, je nečastno dejanje, ki ga bogovi ne bodo pozabili. Ti dobro veš, da nimam otrok. Zakaj me tedaj prosiš, naj ti pokazem njih ljubeznivost?«

»Slišal sem o tem govoriti, o faraonu,« je odgovoril princ, »a nič gotovega. Resnično, nisem verjel, zakaj kjer je toliko žena, tam bo tudi nekaj mater med njimi, sem si mislil. Zato sem te vprašal, da bi bil gotov, preden izgovorim prošnjo, ki jo bom sedaj izustil, ne v skrbi zase, marveč v skrbi za blagor Egipta in tvoj lastni blagor, o faraon. Ali mi dovoliš, da govorim tukaj pred vsemi?«

»Kar govori, je rekel faraon resno. Če gre za blagor Egipta, naj Egipt poslušaj.«

»Tvoje veličanstvo mi je reklo,« je odvrnil Abi in se je poklonil, »da so ti bogovi iz jeze odrekli otroke. Niti ene same deklice tvoje krvi ti niso dali, da stopi na tvoj prestol, kadar ob svojem času blagovoliš oditi k Osirisu. Če bi bilo drugače, če bi imel eno samo hčer, potomko svojega božanskega rodu, bi jaz ničesar ne rekel, bi molčal kakor grob. A tako je, in dasi so tvoje kraljice lepe in jih je mnogo, se vendar zdi, da bo tako tudi ostalo, zakaj če so ušesa bogov bila doslej gluha tvojim prošnjam, akoravno si jim zidal veličastne templje in jim žrtvoval daril brez števila,

se tudi sedaj skoraj gotovo ne bodo odprla. Celo Amen, tvoj oče, Amen, čigar ime nosiš, noče storiti čudeža zate, o faraon; tako veličasten si, da je sklenil, naj siješ sam, kakor polna luna v noči in naj ne deliš svojega sijaja z nobeno zvezdo.«

Tedaj je kraljica Ahura, ki je ves ta čas pazljivo poslušala, prvič spregovorila z živahnim in jeznim glasom:

»Kako veš to, princ iz Memfide? Včasih se bogovi omehčajo in dovolijo, kar so nekaj časa odklanjali. Moj gospodar živi in jaz živim in še vedno more njegov otrok stopiti na prestol Egipta.«

»To je mogoče, o kraljica,« je rekel Abi in se poklonil, »in kar se mene tiče, le molim, naj bi bilo tako, kakaj kdo sem jaz, da bi poznal namere kraljev na nebu? Če se samo hči rodi tebi in faraonu, tedaj prekličem svoje besede in ti priznam naslov, kateri je bil toliko let po krivici pisan na tvojih prestolih in spomenikih, naslov Kraljevske matere.«

Ahura je hotela zopet odgovoriti, zakaj ta porogljivi posmeh jo je bil v živo zadel. Toda faraon ji je del roko na koleno in je rekel:

»Nadaljuj, princ in brat. Slišali smo od tebe le to, kar že sami predobro vemo — da sem brez otrok. Govori nam o tem, česar ne vemo, o svoji srčni želji, ki leži pod vsemi temi besedami.«

»Faraon, tale je. Jaz sem tvoje svete krvi, potomec istega božanskega očeta —« »Toda matere, ki ni bila božanska,« ga je prekinila Ahura, »matere iz rodu, ki je prinesel marsikatero kletvo Egiptu, kar ti bo pokazalo vsako ogledalo, princ iz Memfide.«

»Faraon,« je nadaljeval Abi, ne me-

neč se zanjo, »ti pešaš; nebo te želi, zemlja se udara pod teboj. Na severu in na jugu grozi Egiptu mnoge nevarnosti. Če bi nenadoma umrl brez naslednika, bodo barbari navalili s severa in juga in veliki države se bodo borili med seboj za tvoje mesto. Faraon, jaz sem navajen boja; jaz sem močan; jaz imam mnogo otrok; moja hiša stoji na skali; armada mi zaupa; milijoni ljudstva me ljubijo. Privzemi me torej, da vladam s teboj, in pred obličjem vse zemlje imenuj mene in moje sinove za svoje naslednike, tako da se bo naša kraljevska plemena nadaljevala od roda do roda. Tako boš končal svoje dneve v miru in upanju. Govoril sem.«

Ko je dvor, ki je bil tamkaj zbran, razumel zmisel te drzne zahteve, mu je zastala sapa; šepetali so med seboj, kraljica Ahura pa je v svoji jezi zmečkala lotusov cvet, ki ga je držala v roki, in ga je vrgla na tla. Samo faraon je sedel mirno in molče, sklonivši glavo in z zaprtimi očmi, kakor bi molil. Tako je sedel nekaj trenutkov, in ko je dvignil svoj blede, čisti obraz, je bil smehljal na njem.

»Abi, brat moj,« je spregovoril s svojim prijaznim glasom, »suj me. Tu so tisti, ki so sedeli na tem prestolu pred menoj in ki bi bili, če bi slišali take besede, pokazali nate z žezlom, na kar bi, Abi, tvoja usta umolknila za vedno in bi se ti in tvoje ime in ime vse tvoje hiše s smrtjo izbrisalo. Toda Abi, ti si bil vedno drzen in jaz ti odpuščam, ker odkrito polagaš misli svojega srca predme. Vendar, Abi, nisi povedal vseh svojih misli. Nisi nam na primer povedal,« je nadaljeval počasi in sredi najgloblje tišine, »da si še preteklo noč razpravljaj, ali bi ne mogel udreti s stražo v

mojo palačo in me pokončati z mečem ter se oklicati za faraona — po pravu krvi, Abi; da, po pravu krvi — moje krvi, prelite po tvoji roki, moj brat.«

Ko so kraljeve ustnice izgovorile te besede, je nastalo vpitje in dvorani, ženske in visoki častniki so skočili pokonci, kapitani so se pogнали naprej in potegnili meče, da kaznujejo tako strašno bogoskrunstvo. Toda faraon je odmahnil z žezlom in poslušavci so utihnili, samo Abi je kričal z močnim glasom:

»Kdo se je drznil izreči tako strahotno laž?« in divje je premeril Kakuja in potem kapitana svoje straže, kateri je stal za njim in trepetal bodisi iz jeze, bodisi iz strahu ali iz obeh razlogov hkrati.

»Nikar ne sumniči svojih častnikov, princ,« je nadaljeval faraon še vedno se smehljajoč, »zakaj na mojo kraljevsko besedo, oni so nedolžni. Toda, Abi, lopa postavljena na krovu ladje ni primeren prostor, da se tam sklepajo zarote proti življenju kraljev. Faraon ima mnogo vohunov, tudi bogovi, katerim je, kakor praviš, tako blizu, mu včasih šepetajo v sanjah različne novice. Ne sumniči svojih častnikov, Abi, čeprav menim, da bi moral biti hvaležen tistemule zvezdoznancu, ki stoji za teboj, zakaj, če bi ne bilo njega, bi ti bil poskusil izvesti svojo blazno misel in jaz bi te bil moral ubiti, Abi, kakor ubije človek kačo, ki se plaz pod njegovim ležiščem. Zvezdoznaneč, darilo dobiš od mene, ker si moder mož. Naj ti morda nadomestuje tisto darilo, ki ti je ušlo; ali ti ni podaril tvoj gospod nocoj neke sužnje — potem ko jo je kaznoval za prazen nič?«

WEITZEL Ingenieur-Gesellschaft, Komandit. dr.

Oddelek I. CENITVE

tehničnih naprav industrijskih podjetij in poslopij vseh vrst in za vse namene.

Oddelek II. STROKOVNA MNENJA

in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse namene, zaupne izjave in ustanovitve.

Oddelek III. STROJI

Sodelovanjem naših oddelkov I. in II. najboljšo zvezel. Zato dobave vseh strojev in naprav. — Prezidave. — Načrti. — Stavbeno vodstvo.

Radebeul-Dresden (Deutschland).

PREOBLIKOVALNICA

DAMSKIH IN MOŠKIH KLOBUKOV
BARBORIČ -- ZAVRŠAN

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠT. 7
PREOBLIKUJE PO NAJNOVEJSIH MODELIH
VELIKA IZBIRA DAMSKIH KLOBUKOV IN NAKITA.

STROKOVNI URAR

Seliškar Ivan

za popravila žepnih, budilnih,
stenskih, kontrolnih in
stolpnih (turnskih) ur.

LJUBLJANA, TRŽAŠKA CESTA 8.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani

ZVONARNA

ustanovljena leta 1767., dobavlja
priznane prvovrstne bronaste
ZVONOVE čistih glasov po
konkurenčnih cenah v
kratkih rokih.

Zahlevajte cenik!

SUKNO

kemgar in ševci
za moške in ženske
obleke, belo, pisano
in rjavo platno, cefir,
hlačino, tiskano in razno manufakturno, kupite najceneje in
v velikanski izbiri v novo urejeni in prezidani veletrgovini
R. Sternecki, Celje št. 330.
Vnositelji cenik za ževje, klobuke, obleke, perilo, odeje, lesa-
striznike, britve in tisoč drugih predmetov se pošlje vsakemu
zastonj! — Vzorci proti odškodnini! — Trgovci engros cenik!

IGNAC ŽARGI

„Pri nizki ceni“

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta št. 3.

Nudi cenj. odjemalcem veliko izbero raznega perila
in rokavic, nogavic, dalje velika izbira damskih,
moških in otroških zimskih potrebščin ter raznih
površnih jopic, jumperjev, otroških obleke, jopic itd.
Velika izbira potrebščin za krojače in šivilje.

Nudim iz lastnega tovarniškega skladišča „SICALUM“
BATERIJE, ŽEPNE SVETILKE, ŽAŽIGALNIKE, KARBIDNE
ŽARILICE „AUERMETAL“, vse vrste medenih KARNIS ter
vse potrebščine proti poroštvo najsolidnejše, kulantno.

JOSIP KLIMAN
ZAGREB, Akademski trg št. 7.

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj auto-traktor ali stabilni motor s patent. HAG-generatorjem.

Kuri z ogljem! Prospekti in referenca daje **Jugo-Hag**

Ljubljana: Telefon 360
Bohorjeva ulica 24.

10 krat dražje nego z ogljem! Stroški pri uporabi oglja.

„DELTA“ trgov. na željeznem robom d. d. Zagreb
Martičeva ul. 8. Skladšče: Černomerec (vlastna graha)
Telefon: 10-89, 16-17, 19-45. Brzajavke: Gradelta.

železniške in tramvajske potrebščine
za državne, industrijske, poljske in cestne železnice.
Železo in pločevino, žico, cevi
Reprezentant v Ljubljani: A. Lampret, Krekov trg 10.

Lovci, lovci, lovci!

Prvovrstne lovske PUSKE, MUNICIJO, lovske POTREB-
ŠČINE. — Strokovna delavnica za popravila najcenejši, na-
prava novih kopit, montaža daljnogledov, graviranje itd.

Tvrška »SOLIDUM«

CIRIL JELENC — KRANJ št. 1.

Telef. št. 3 **Žarnice Osram**

kupite najceneje pri
Ivan Bogataj, koncesijonirano
elektroteh. podjetje
Ljubljana, Kongresni trg 19 poleg Nunske cerkve
Trgovina in zaloga inštalacijskega materiala,
telefonskih aparatov, modernih svetilnic in sve-
tilk, ter modernih signalnih naprav proti vltomu.

KOŽUHOVINA

VSEH VRST NA IZBIRO PRI
L. ROT, krznarstvo — LJUBLJANA —
5646
STROJENJE, BARVANJE in IZDELAVA KOŽUHOVINE

TENTNICE
izdeluje in popravila naj-
ceneje nova konkurenčna
tvrška **LOVRO ROZMAN,**
Ljubljana-Križevniška ul. 9
Specialno mo-tne tehtice
popravim z malimi stroški.

Stroji za pletenje

malo rabljeni, skoro novi, izključno samo nem-
ški proizvodi v vseh širinah in finoči, isto
LINKS-LINKS i JAKARDMASCHINE, RUND-
STÜHLE, STROJI za pletenje KRAVAT po
vrlo nizkih cenah dospeli, IGLE in sestavni
deli na skladišču pri **ALFRED KOZMA, Osijek**
L, županijska ulica 42, samozastopstvo tehni-
ške poslovnice za industrijo strojev za pletenje
FELIX LEDERER, WIEN. 6403

Dr. Bleiweis s 30. oktobrom
zopet redno ordinira
za notranjo bolezen ter bolezen v nosu in vratu.
Kongresni trg 15, 3.-5. ure pop.

PREVZAMEM

RAZLIČNO BLAGO v komisijo za tukajšnji trg,
eventuelno rajonsko zastopstvo. Lokalizirano imam v
lastni hiši v za promet najbolj ugodni ulici. Na za-
htevo služim z bančno garancijo. 6633

Ljudevit POLAK, trgovec — Nova Građiška.

Pavel Šimenc

pokopališki VRTNAR pri Sv. Križu p. Ljubljani
priporoča cenjenemu občinstvu svojo veliko zalogo lepih

krizantem

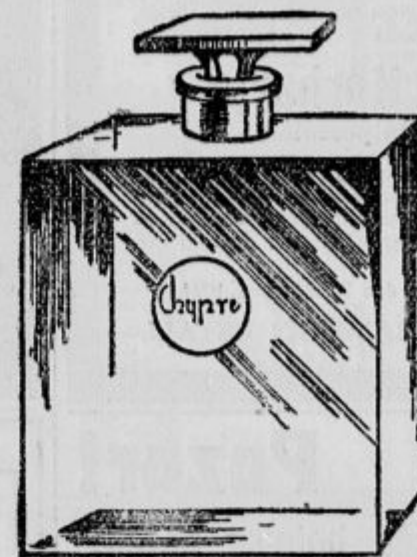
v raznih barvah, kakor tudi veliko-cvetne KRIZANTEME.
— Prevzame popravila in popravila GROBOV s cvetlični.
— Se priporoča za izdelovanje nagrobnih VENCEV,
SOPKOV, kakor tudi različnih ARAZMAJEV po zmernih
cenah. Naročila se sprejemajo tudi vsako dopoldne na
trgu: PRVA STONJICA OD »IMPEXA«. 6323

Božično nagradno tekmovanje

300
nagrad

v skupni
vrednosti

1,000.000
dinarjev.

300
nagrad

v skupni
vrednosti

1,000.000
dinarjev.

Nagrade:

1. 1 nov Torino Fiat-auto za 6 oseb.
2. 1 „ Torino Fiat-auto za 4 osebe (T. 501).
3. 1 nova kompletna spalna oprava z dvema posteljama iz črešnjevca lesa, izdelatelj Bothe in Ehrman, Zagreb.
4. 1 „ kompletna jedilna soba iz hrastovine, izdelatelj Bothe in Ehrman, Zagreb.
5. 1 „ kompletna pisalna soba iz hrastovine, izdelatelj Bothe in Ehrman, Zagreb.
6. 1 nov Ehrbahr glasovir (salonski glasovir).
7. 1 nova klubna garnitura iz usnja.
8. 1 novo motorno kolo 5 HP.
9. 1 nova velika perzijska preproga (Afganistan).
10. 1 nov pisalni stroj Underwood.
11. 2 nova urejena ženska toaletna potna kovčega iz usnja.
12. 2 novi manjši motorni kolesi.
13. 2 nova Singer šivalna stroja.
14. 2 nova planina.
15. 2 novi kompletni kuhinjski opravi.
16. 5 novih porcelanskih servicev za 12 oseb.
17. 5 gramofonov, vsak z 10 najnovejšimi Shymmy ploščami.
18. 5 „ fotografskih aparatov.
19. 5 „ velikih kovčegov za potno prtljago.
20. 5 „ velikih medenih električnih svetilnic.
21. 5 „ manjših perzijskih preprog (Shirvan ali slično).
22. 5 „ ženskih toaletnih garnitur iz kristalnega stekla.
23. 5 „ velikih gardinier iz kristalnega stekla.
24. 5 „ velikih vaz iz kristalnega stekla.
25. 5 „ velikih naslanjačev z gobelin-blagom prevlečenih.
26. 10 „ velikih usnjatih ročnih kovčegov.
27. 10 „ manjših usnjatih ročnih kovčegov.
28. 10 „ zlatih ženskih zapestnih ur.
29. 10 „ moških zlatih ur.
30. 10 „ porcelanskih servicev za 6 oseb.
31. 10 „ porcelanskih servicev za črno kavo za 12 oseb.
32. 10 „ novih biciklov.
33. 10 „ stoječih električnih svetilk.
34. 10 „ pirotehničnih preprog.
35. 10 „ porcelanskih servicev za črno kavo za 6 oseb.
36. 20 „ srebrnih doz za cigarete.
37. 20 „ moških zlatih verižic za ure.
38. 30 „ ženskih zlatih zapestnic.
39. 30 „ moških usnjatih listnic.
40. 30 „ ženskih usnjatih ridikulov.

Upoštevajoči današnje teške ekonomske razmere, v skladu katerih je novo omo-
vanim tvrdkam nemogoče s svojimi še tako dobrimi proizvodi prodreti v javnost, boreč
se z veliko konkurenco, poskušamo na ta reklamni način seznaniti širšo publiko z našimi
prvorazrednimi parfumi, kateri so po strokovnjakih ter po najnovejših francoskih me-
todah in receptih pripravljeni. Saj nam ni potreba uvoziti parfumerije iz inozemstva, ko
moremo v domovini isto doseči. V to reklamno svrhu razpisujemo sledeče tekmovanje
z gori navedenimi nagradami, katere so obenem najlepša božična darila.

I. UGANKA.

Iz sledečih zlogov sestavi 4 besede spodaj navedenega pomena:

A — ta — nav — I — dam — me — Du — ri — li — A — ia — ka —

1. A — — — — — Del sveta (Kontinent).
2. I — — — — — Država ob Jadranskem morju
3. D — — — — — Največja reka v Jugoslaviji.
4. A — — — — — Prvi človek na svetu.

II. POGOJI ZA TEKMOVANJE.

1. Tekmuje lahko vsak tu- in inozemec.
2. Vsak tekmovalci mora rešiti uganko točke I. in rešitev poslati v zaprti ku-
verti z rekomandiranim pismom na enega spodaj navedenih naslovov, a na kuverti mora
naznačiti besedi »Nagradno tekmovanje«.
3. V tem pismu se mora izven rešene uganke navesti kratko in rodniško ime
in točen naslov tekmovalca.
4. Vsak tekmovalci je obenem kupec ene steklenice parfuma našega proizvoda,
raditega naj v to svrhu priloži v pismu, ali pa doznači po poštni nakaznici na spodaj
označen naslov znesek Din 60.— (nikakor pa v kolekih ali znakah).
5. V to reklamno svrhu stavlamo za sedaj v promet 5 vrst prvorazrednih par-
fumov in sicer: Chypre, Jocke-Club, Mon Caprice, Prince of Wales, Ylang-Ylang. Vsak
tekmovalci blagovolji naznačiti, katero teh vrst naj se mu pošlje.

III. SPLOŠNA DOLOČILA.

- a) Tekma se prične dne 20. oktobra 1924 in se zaključi 23. decembra 1924 ter morajo
pisma z rešenjem in denarno pošiljateljico najpozneje do tega termina prispeti na
enega spodaj navedenih naslovov. Rešitve, katere dosežejo po 23. decembru 1924,
ne pridejo v poštev.
- b) Vsaka pravilna rešitev dobi tekočo številko, katere se tekmovalcem pošlje s ste-
klenico parfuma. Zrebanje se vrši 24. decembra 1924 ob navzočnosti in v pisarni
javnega bilježnika (notarja) Milana Mihaljinec v Zagrebu. Rezultat zrebanja se bo
razglasil tekom osem dni v časopisih; razen tega se bo vsak dobitnik pismeno
obvestil, dobitniki prvih desetih nagrad brzojavno. — Oni, katerih rešitev ni pra-
vilna, ali katerih znesek Din 60.— ni prispel, ne sodelujejo pri dobitkih, vendar
v kolikor je znesek Din 60.— vplačan, se bo dobitniku parfum poslal ne glede na
to, ali je uganka dobro ali slabo rešena. — Nagrade se delijo dobitnikom osem dni
po zrebanju. — Natančnejša določila vsebuje načrt izvedbe tega tekmovanja, kateri
je deponiran pri javnem bilježniku (notarju) in je vsakemu na vpogled.
- c) Naročene steklenice parfuma so pošljejo tekmovalcem s plačano poštnino.
- d) Vsak tekmovalci se izjavi sporazumno z navedenimi pogoji.
- e) Pisma z rešenjem in denarno pošiljateljico naj se pošiljajo na naslov: Kr. javni notar
Milan Mihaljinec, Zagreb, Ilica 39, ali pa na naslov firme.
- f) Vse nagrade so novo kupljeni prvorazredni predmeti, katerih del bo razstavljen v
Zagrebu v izložbi tvrške Bothe in Ehrman d. d., Ilica št. 38.

Zagreb dne 19. oktobra 1924.

AIDA,
proizvodnja parfumerije,
ZAGREB — B-cesta 19 a.

**Najboljša reklama so
inserati v „Slovincu“!**